

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Junij 2017

Letnik 2, številka 4

Iz tokratne vsebine:

**Šmarski rokometaši znova v
družbi najboljših**

stran 5-7

Florjanova nedelja v Šmartnem

stran 15

**Valvasorjev dan na gradu
Bogenšperk**

stran 16

Sekanje pirhov na Primskovem

stran 17

ISSN 2463-8579

Bodimo ponosni državljani!

Avtor članka: Rajko Meserko, župan

Vstopili smo v mesec junij, ko se šoloobvezna mladina »spopada« še z zadnjimi preizkusi znanja in z eno nogo že stopa v počitniški čas. Tudi vreme nam sporoča, da se bliža čas dopustov.

Vsem nam je skupno praznovanje dneva državnosti – 25. junij.

Vse prevečkrat pozabljamo, da smo šele pred četrto stoletje zares zadihali pod svobodnim soncem. Prav je, da se ob tem prazniku spomnimo tudi vseh tistih, ki so stopili v bran našim skupnim interesom – biti svobodni.

V Šmartnem pa bomo letos, na predvečer praznika, obeležili tudi 25 let prvega praznovanja na našem trgu. Ob tej priložnosti nas bo nagovoril domačin – dr. Janez Juhant – s sodelovanjem naših društev in ustanov.

Naj bo dan državnosti priložnost za ponos – domovina je ena sama.

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji

Elektronski naslov: info@smartno-litija.si

Telefon: 01 896 27 70

Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00

Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00

Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Krajevne novice

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla septembra 2017, pričakujemo najkasneje do ponedeljka, 28. 8. 2017, na elektronski naslov uredništva: urednistvo@krajevne-novice.si.

Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine.

Izdajatelj:

Občina Šmartno pri Litiji

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, France Vidic, Sašo Goršek, Domen Merzel in Matjaž Hostnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Članska ekipa RD Herz Šmartno

Foto:

Arhiv RD Herz Šmartno

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

Glasilo izhaja v nakladi

1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

VSEM OBČANKAM IN OBČANOM ČESTITAMO OB DNEVU DRŽAVNOSTI.

Vabimo vas na osrednjo občinsko proslavo ob dnevu državnosti, ki bo v soboto, 24. junija 2017, ob 20. uri v Šmartnem pri Litiji.

Osrednja občinska proslava bo na Staretovem trgu v centru Šmartnega pri Litiji.

Pozdravni nagovor bo imel

župan občine Šmartno pri Litiji, **Rajko Meserko**.

Osrednji slavnostni govornik bo **dr. Janez Juhant**.

Kulturni program bodo obogatila domača kulturna društva.

V primeru dežja bo proslava v dvorani Kulturnega doma Šmartno pri Litiji.

Veseli bomo vaše udeležbe!

Organizator:

Občina Šmartno pri Litiji v sodelovanju z Javnim zavodom Bogenšperk in Knjižnico Litija

Komu koristi ukinjanje Javnega zavoda Bogenšperk?

Avtor članka: Franc Props

Odkritega odgovora s strani tistih, ki JZ Bogenšperk ukinjajo, ni za pričakovati, čeprav si ga občani zaslužimo. Z ukinitvijo JZ Bogenšperk bodo posamezniki v občini dosegli osebni cilj, ki so ga postavili pred cilje širše družbene skupnosti. Da pri tem z izpeljavo formalnih postopkov nekritično sodelujeta vladajoča večina v občinskem svetu in župan, pa je izkoriščanje zaupanja, ki jim je bilo dano na volitvah. Gre za zlorabo moči nad močjo argumentov.

Očitno je večina v občinskem svetu odločena to neumnost, ukiniti JZ Bogenšperk, zaradi moči, ki jo ima, izpeljati. Nezavedujoč se, da moč prinaša tudi odgovornost. Večina v občinskem svetu s podporo župana uničuje tisto, kar izven občine edino predstavlja institucijo. Institucijo, ki je prepoznana s strani drugih kulturnih ustanov v Sloveniji kot gradnik, ki pomembno prispeva k ohranjanju kulturne dediščine. Dediščine, ki je posredno in neposredno povezana z velikim Janezom Vajkardom Valvasorjem.

S tem, ko bodo stlačili tako institucijo, kot je JZ Bogenšperk, v občinsko podjetje Pungrt, bodo skopljene najpomembnejše kulturne vsebine v občini. Kulturne vsebine, ki jih na gradu Bogenšperk zagotavlja JZ Bogenšperk. Sobivanje kulturnih vsebin sedanjega JZ Bogenšperk s programskimi vsebinami športne dvorane in ostalim, kar naj bi podjetje Pungrt upravljalo, je neizogiben začetek konca. Konca muzejskih postavitev, ki go-

stujejo na gradu Bogenšperk, konec kulturnih dogodkov, ki se odvijajo v organizaciji JZ Bogenšperk. Namesto da bi občinska politika gradila na prepoznavni blagovni znamki Bogenšperk, jo ukinja. Ukinja pod pretvezo racionalizacije občinskih stroškov.

Domnevno predstavlja JZ Bogenšperk v primerjavi z ostalim previsoko postavko v občinskem proračunu. Bomo res zato, da bi namišljeno rešili občinski proračun in zgradili kakšen kilometer asfalta več pred volitvami, žrtvovali Bogenšperk?

Domnevno naj bi bila ukinitve JZ Bogenšperk pod pretvezo racionalizacije tudi predvolilna obljuba, ki bo, če bo izpolnjena, omogočila oblasti ostati na oblasti. Bo res ta sla po oblasti požgala tisto, kar je obstalo skozi stoletja? Mislil sem, da je čas, ko se je prepevala pesem Grad gori grof beži že dolgo mimo. Kaže, da ne povsod, ponekod se je čas ustavil, ali pa nekateri, kljub temu, da se imajo za kulturnike, še niso znali najti poti iz stanja duha tistega časa.

O novem kulturno-športnem zavodu v Šmartnem

Avtorica članka: Andreja Štuhec

V svoji zgodovini smo bili knjižničarji deležni večkratnih sprememb organiziranosti – včasih v iskanju vsebine, kasneje pa v težnji po racionalizaciji. A vselej je bilo, hvala Bogu, večini jasno, da je knjižnica pač knjižnica – s svojim osnovnim poslanstvom, kljub mnogim spremljajočim aktivnostim, ki jih izvajamo.

Ker smo senzibilni za dogajanje okoli nas, smo z veseljem in občudovanjem spremljali tudi razvoj in rast ugleda Javnega zavoda Bogenšperk. Pričakovali smo seveda, da bo ta zavod prevzemal vse več zadolžitev s področja koordinacije kulturnega delovanja na lokalnem področju. To se je tudi dejansko dogajalo.

Ker se družba spreminja, se je potrebno prilagajati. Pričakovali smo pozitivno reakcijo v to smer. Ker Šmartno velja za okolje, ki ceni tradicijo in na njej gradi bodočnost, nas je namera o spremembi oz. odvzemu imena »Bogenšperk« iz imena zavoda (pri)zadela. Ker gre za edinstvenost in neponovljivost imena, povezanega s krajem (gradom) in njegovim slavnim lastnikom (Valvasorjem), nam je bila namera sprememb nerazumljiva.

Da se razvoju Valvasorjeve dediščine odvzame prioriteten položaj, je drugi zaskrbljujoč vidik sprememb, ki jih prinaša sprejem novega odloka.

S Šmartnim sta povezani dve t. i. »top« vsebini v učnem načrtu, so mi namignili iz prosvete: Valvasor in Slavko Grum. Prvemu bi kar na domačem pragu odvzeli njegov sijaj, z Grumom se (še) trudimo zanesenjaki v kraju, čeprav se mu bolje godi v Novem mestu in Zagorju.

Z Valvasorjem se kitijo mnogi kraji in ustanove, čeprav je tam bival krajši čas in pustil manj vidne sledi kot na Bogenšperku.

Verjetno se strinjamo, da spremembe zaradi sprememb niso na mestu, če gre za dediščino, so pa dobrodošle in zaželeni npr. pri modi.

Bogenšperk ... včeraj, danes, jutri

Avtor članka: Rajko Meserko, župan

Bogenšperk in z njim povezano ime J. V. Valvasorja je sestavni del naše kulturne dediščine, tega nam nihče ne more vzeti.

Pred leti, še v takratni občini Litija, sem kot eden izmed akterjev sodeloval pri oblikovanju rešitev za grad Bogenšperk. Po ustanovitvi občine Šmartno se je vprašanje delovanja Bogenšperka pogosto odpiralo tudi na občinskih sejah, pa vendar brez dolgoročne rešitve. V drugem mandatu občine sem v zavodu deloval kot predsednik sveta zavoda, zato lahko rečem, da Bogenšperk spremljam posredno in neposredno v vseh teh letih delovanja.

Na zadnji seji občinskega sveta je bilo obravnavano gradivo odloka o ustanovitvi novega javnega zavoda, ki je pripravljeno na osnovi pripomb, kritik, pobud ter ne nazadnje novih nalog, ki se pojavljajo. Zavod bo tako pokrival dejavnosti s področja upravljanja, kulture, informiranja in turizma; del tega pa je tudi grad Bogenšperk in z njim povezane dejavnosti.

Prav v tem mandatu smo na Bogenšperku uspeli zaključiti večletno tožbo glede prostorov, ki so sedaj v lasti Občine Šmartno, in tako v tem pogledu odprli možnost, da se naredi korak naprej tudi na območju pred gradom. Prav tako smo v dogovorih s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov za pridobitev dodatnih zemljišč, s čimer bo ta prostor bolj funkcionalen.

Vsekakor me veseli, da smo s predlogom odloka tudi v javnosti zbudili različne poglede in s tem možnost, da pridemo do še boljših rešitev za razvoj Bogenšperka, ki je objekt nacionalnega pomena. In prav zato vidim možnost, da naredimo korak naprej tudi z nacionalnimi muzeji in ministrstvom, od katerih sem že prejel predlog za pogovor.

Ne morem(o) pa mimo dejstva, da mora občina okrepiti prepoznavnost tudi drugih območij (Primskovo, Velika Štanga, Javorje, Jablaniška dolina ...) in iskati vedno nove možnosti za razvoj ter podporo novim produktom.

Govorimo o vsebini.

Način za njeno uresničevanje pa je v predlogu odloka. Krepi identiteto celotne občine. In ta želja oz. pričakovanja veljajo še naprej. To pa v nobeni meri ni pogojevo z javnim zavodom, ki v tem trenutku deluje in upravlja z gradom.

Javni zavod – pogled z druge strani

Avtor članka: Peter Avbelj

Spoštovane, spoštovani!

Pa so se le razvnele politične strasti v šmarski deželici. Prvič po skoraj treh letih sedanjega mandata. Razlagamo si lahko, da je dosedaj »nova oblast« dobro delala ali pa da ni nič delala in ni bilo proti čemu protestirati. Strasti je razvnel Javni zavod Bogenšperk in ustvaril burno medijsko ofenzivo, ki slika sedanjo občinsko pozicijo kot tisto, ki ruši vse, kar je dobro. Vsakdo ima pravico do svojega mnenja in nikomur je ne gre oporekati, kakor se je tudi legitimno odzvati na to (tiskano) kampanjo, zato je prav, da navedemo še nekaj dejstev z druge strani.

Javni zavod Bogenšperk je začel nastajati ravno pred dvema desetletjema v okviru občine Litija, z istimi akterji na strani priprave kot v sedanjem primeru novega zavoda. Da, zgodovina se ponavlja, odzivi so bili tudi takrat ognjevit, s to razliko, da so določeni krogi menili, da tovrsten zavod sploh ni potreben. Kakorkoli. Ustanovljen je bil prvenstveno res za področje Valvasorjeve dediščine, tudi (in predvsem) z namenom, da k sofinanciranju tega projekta trajnostno pristopi država, saj pomen dela polihistorja daleč presega lokalne okvirje. Danes, skoraj dve desetletji kasneje, z »državne mizice« padajo samo drobtinice, naša občina pa je za financiranje zavoda samo za redno delovanje v petnajstih letih namenila več kot

1,5 milijona evrov. Vprašanje, ali je dolžnost občine, da skoraj izključno sama financira tisto, kar bi morala vsaj v sorazmernem deležu država, se zastavlja samo po sebi.

Javni zavod zelo dobro (in tega mu nihče ne oporeka) promovira Valvasorjevo dediščino, tisto, ki bi jo prvenstveno morala država, zelo rad pa pozablja na tisto lokalno, saj imamo v teh krajih še kar nekaj izjemnih kulturnih spomenikov, da promocijo ostalih področij v občini niti posebej ne navajam.

Sedanja občinska garnitura je želela, da bi zavod izvajal še tisto, kar je takrat v prvih letih delovanja že počel, že znal, ko je za to imel na razpolago ista ali celo manjša finančna sredstva. Vendar ne. Občina je morala sama urediti tako pripravo smernic zaščite ostale kulturne dediščine v občini kot prenovo še drugega kulturnega spomenika državnega pomena v šmarski deželi; da, če ste bili prepričani, da imamo samo Bogenšperk, ste se motili, pardon, niste bili obveščeni, tudi za slednje bi lahko poskrbel tako čislani zavod. Tisti zavod, ki ima predvsem sezonsko delo in se mu je zato dalo v začasno upravljanje še KD v Šmartnem, ki ima sezono ravno takrat, ko je na gradu mrtvilo, a smo zopet naleteli na odpor ... V razgovorih sicer v zavodu navajajo, da bi naloge izvajali, če bi se jim zagotovilo dodatna sredstva, zaposlili bi več ljudi, in za primerjavo pa radi navajajo zavode iz občin, s katerimi se naša (proračunska) pač ne more primerjati. Do nastopa sedanjega mandata odgovornim ni prišlo na misel niti to, da bi pocenili svoje delovanje že samo s tem, da bi šli iz zasebnih (plačljivih) prostorov v prostore, ki so v lasti občine, niti – saj nam ni bil predstavljen – ni bil narejen noben uradni predlog, da bi sofinanciranje Valvasorjeve dediščine prevzela država, ki pa je ekipi upravičeno podelila osrednje stanovsko priznanje za tisti projekt, za

katerega smo šmarski davkoplačevalci s 100.000 evri prispevali pomemben delež. Zavod tudi nikoli ni iskal »sinergije« (možnosti znižanja stroškov) s pomočjo drugih občinskih služb.

In zato je počasi zorela odločitev, da je potrebno dejavnosti s področja kulture, upravljanja posameznih javnih objektov, organizacije javnih prireditev in turizma na lokalni ravni postaviti na novo. Grad Bogenšperk pri tem ostaja pomemben steber nove ureditve, seveda pa v finančnih možnostih ustanovitelja. So pa rezi za nekatere boleči, kar je razumljivo, saj se je predolgo odlašalo; občina kot ustanovitelj dela svojo domačo nalogo šele po petnajstih letih.

Novemu zavodu pa je za popotnico dano veliko: da izkoristi priložnosti naše sredine, priložnosti, ki so dobre, vendar jih bo potrebno uveljaviti, predvsem pa gospodariti v okviru razpoložljivih financ.

Dobra polemika o tem pa je več kot dobra. Še posebej, če je iskrena! Na zadnji seji občinskega sveta se je zgodila naslednja zanimivost. Po razpravi o bodočem zavodu so bile na dnevnem redu točke s področja urejanja prostora, ki se navezujejo na bodoča vlaganja v gospodarske subjekte v naši občini, v njenem središču. Sprejeti sklepi so sicer samo en kamenček v mozaiku, vendar pomemben v smislu zagotavljanja pogojev za nova vlaganja, ki bodo prinesla nova delovna mesta, razen enega stebov obstoja občine; zanimivo, nega enega drugih medijev to ni zanimalo ...

Bogenšperk bo ostal, nihče ga ne bo nikamor »odpелjal« ne ukinil, upam pa si trditi, da bo obiskovalce, še posebej naše občane, privabljal predvsem na račun dobrih programov in prireditev. Če so to imeli v mislih tudi ustvarjalci »dopisnih« aktivnosti, jih lahko v celoti pomirim, če pa so za temi akcijami drugi nameni, se bo to zelo kmalu pokazalo.

Javni zavod Bogenšperk in direktorica Joži Vovk, prejemnika Valvasorjevega priznanja

Avtorica članka: v imenu zaposlenih, Urša Pavlica

Ponosni smo, da občane občine Šmartno pri Litiji lahko seznanimo, da sta Javni zavod Bogenšperk in njegova direktorica, ga. Joži Vovk, v mesecu aprilu prejela prestižno Valvasorjevo priznanje, ki ga podelijo posameznikom za posebne zasluge pri popularizaciji muzejstva in varstva premične naravne in kulturne dediščine. Nagrado smo prejeli za izjemni prispevek k popularizaciji dediščine J. V. Valvasorja, za prenovo muzejskih vsebin na gradu Bogenšperk ter projekt vzpostavitve Valvasorjevega središča.

Poleg prenove muzejskih vsebin na gradu Javni zavod Bogenšperk aktivno opravlja tudi preostale dejavnosti, povezane z gradom (muzej, poročna dejavnost, kulturne prireditve, vzdrževanje gradu in okolice ...). Aktivno sodeluje pri

organizaciji kulturnega programa v občini, od januarja 2017 upravlja s Kulturnim domom Šmartno in sodeluje pri načrtovanju njegove prenove. Preko turističnih programov skrbi za popularizacijo ostale dediščine v občini, povezuje turistične ponudnike

in koordinira vsakoletni Vikend odprtih vrat občine, ki bo to leto potekal od 8. do 10. septembra. V sodelovanju z Razvojnim centrom Srca Slovenije sodeluje pri pripravi skupne strategije razvoja turizma za občini Litija in Šmartno pri Litiji. Strategija razvoja bo nadgradnja izhodišč, ki smo jih v preteklih letih pripravili skupaj z udeleženci delavnic na terenu. Smo majhen kolektiv, saj imamo tri redno zaposlene, eden je za določen čas in eden je na javnih delih.

Kakšen pa je odnos ustanovitelja oziroma izvoljenih svetnikov do Javnega zavoda Bogenšperk? Po dejanjih sodeč izredno negativen, predvsem s strani posameznikov. Delo zavoda in zaposlenih v njem ocenjujejo kot slabo, neproduktivno, nezadostno in nepotrebno. Menimo, da programa in dejavnosti zavoda v resnici sploh ne poznajo in vsiljujejo zgolj svoje osebne interese. Delovanje zavoda jih v bistvu ne zanima, saj je tudi njihova udeležba na prireditvah in dogodkih, ki jih organizira zavod, izredno nizka.

Javni zavod Bogenšperk že od začetka le-

tošnjega leta deluje brez sveta zavoda. Svet zavoda sestavljajo trije predstavniki ustanovitelja, en predstavnik zainteresirane javnosti in en predstavnik zaposlenih. Predlogi zainteresirane javnosti preko komisije za mandatna vprašanja niso prišli na mizo občinskega sveta, predlagateljem pa obrazložitev za zavrnitev predlogov ni bila dana. Po imenovanju treh predstavnikov ustanovitelja in treh zavrnitvah predlogov zainteresirane javnosti je bila kot predstavnica zainteresirane javnosti na zadnji seji vendarle potrjena ga. Katja Kragelj. Podžupan, g. Peter Avbelj, član komisije, ki poda predloge občinskemu svetu, je moral po preiskavi protikorupcijske komisije zaradi nezdružljivosti funkcij in nasprotja interesov odstopiti kot član in predsednik sveta JZ Bogenšperk. Zanimivo, predloga za nadomestnega člana sveta zavoda s strani ustanovitelja do danes še ni. Upamo lahko le, da se bo situacija kmalu normalizirala, saj je očitno, da interesi posameznikov s strani ustanovitelja blokirajo delovanje zavoda.

Na aprilski seji Občinskega sveta občine Šmartno pri Litiji je bilo na dnevnem redu tudi prvo branje Odloka o novem Zavodu Pungrt, katerega avtor je g. Peter Avbelj. Predlog Odloka je bil sprejet z 9 glasovi svetnikov SDS in SLS, 7 svetnikov je glasovalo proti. Z novim odlokom se Javni zavod Bogenšperk ukine, novi Zavod Pungrt pa prevzame v upravljanje objekte in dejavnosti

obstoječega zavoda in športno dvorano. Zaposleni v Javnem zavodu Bogenšperk se strinjamo z ministrom za kulturo, g. Antonom Peršakom, ki je ob nastali situaciji zapisal: »glede na to, da bo novi zavod prevzel vse dejavnosti »ukinjenega« zavoda, se v konkretnem primeru zastavlja vprašanje upravičenosti prenehanja zavoda glede na to, da gre dejansko za pripojitev

dejavnosti Javnega zavoda Bogenšperk k novoustanovljenemu zavodu, zaradi česar se sprašujemo, ali ne bi bilo formalnopravno ustreznejše izvesti pripojitev/spojitev skladno z zakonom oziroma statusno preoblikovati obstoječi zavod.«

Zaradi vsega tega se postavlja vprašanje, kakšno je dejansko ozadje in kakšni so motivi za ukinjanje Javnega zavoda Bogenšperk.

Šmarski rokometaši znova v družbi najboljših

Avtor članka: Uredništvo Krajevnih novic

Prejšnji mesec nas je močno razveselila novica, da so rokometaši domačega kluba RD Herz Šmartno postali prvaki 1. B državne rokometne lige in se s tem uvrstili v prvo ligo, v kateri bodo prihodnjo sezono igrali v družbi najboljših ekip v Sloveniji. V uredništvu Krajevnih novic smo zato izkoristili priložnost in k tokratnemu pogovoru povabili Aleša Hauptmana, ki je že vrsto let tesno vpet v delovanje domačega rokometnega kluba.

Aleš, najprej se vam želimo v uredništvu zahvaliti, da ste sprejeli povabilo k pogovoru. Vsi, ki vas poznajo, vedo, da velik del svojega časa namenjate rokometnemu klubu. Kdaj in kako ste se navdušili za ta šport, ki tudi v Sloveniji postaja vse popularnejši? Ste morda tudi sami kdaj igrali v domačem klubu?

Z veseljem sem sprejel vaše povabilo za pogovor. Moj rokometni začetek sega še v osnovnošolska leta, ko sem obiskoval treninge rokometu v Osnovni šoli Šmartno pri Litiji, kjer sem bil nekaj časa vratar. Nikoli pa nisem resneje treniral ali igral. Sem pa na zunanjem igrišču v Šmartnem z velikim zanimanjem spremljal rokometne tekme, na katerih so nastopali mnogi domači igralci. Med njimi je bil tudi Milan Mrzel, ki je bil (in je še) poročen z mojo teto Nado. On je še dodatno vplival, da me je rokomet vedno bolj zanimal. Proti koncu mojih osnovno-

šolskih dni se je rokomet na članskem nivoju zaradi novih pravil začel seliti v športne dvorane. Takratna članska ekipa Usnjarja je domače tekme igrala po okoliških dvoranih. V tem obdobju rokomet nisem veliko spremljal. Obiskovanje srednje šole v Ljubljani ter konec domačih tekem v Šmartnem sta povzročila, da sem za nekaj časa rokomet skoraj pozabil. Potem pa sta se zgodili dve veliki spremembi. V Litiji se je začela graditi večnamenska športna dvorana, ki se je uradno odprla leta 1991. Nekaj mesecev kasneje smo se Slovenci tudi osamosvojili, dobili svojo državo ter s tem 1. slovensko rokometno ligo, v kateri je nastopal tudi šmarski rokometni klub. Leta 1992 sem se pridružil klubu kot statistik na članskih tekmah, star sem bil 18 let. Na povabilo Lojzeta Erjavca sem kmalu postal tajnik kluba. To je bil tudi moj začetek delovanja kot funkcionarja kluba. Leta 1997 sem

prvič postal tudi predsednik RK Šmartno. Rokomet mi je še danes šport številka ena. **V društvu ste aktivni že vse od njegovega nastanka. Kaj je najbolj zaznamovalo vaše dosedanje delo?**

Res je, društvo se je ustanovilo leta 1999. Ampak takoj moram poudariti, da se je rokomet v Šmartnem začel leta 1965. Samo društvo je samo pravno in formalno drugi subjekt, ki pa nadaljuje tradicijo šmarskega rokometu. Torej je pravni naslednik prejšnjega kluba. V vseh teh letih se je zgodilo veliko stvari. Tukaj nočem izpostaviti sebe, ampak moram izpostaviti vse ljudi, ki pomagajo in so pomagali, da je rokomet v Šmartnem uspešen. Vsi dosedanja predsedniki, člani upravnih in drugih odborov, trenerji, igralci, ostali pomočniki pri organizaciji tekem ter seveda zvesti navijači ... Velik uspeh je bil, da se je od leta 1999 začelo več vlagati v mlajše selekcije, za kar

je bil med trenerji zaslužen predvsem Tone Justin, ki je tudi postavil uspešen sistem dela z mladimi. Kmalu so prišli tudi dobri rezultati tega dela z mladimi. Od takrat smo čakali dobrih 10 let, da je naše delo prišlo na tak nivo, da smo se leta 2010, po štirinajstih letih, uvrstili v 1. slovensko rokometno ligo. Ta podvig smo ponovili tudi letos. To je velik uspeh za tako majhen kraj, kot je Šmartno. V preteklosti je bilo tudi nekaj težkih trenutkov, vendar je bilo veliko več lepih in srečnih. V rokomet od leta 1997 vlagam veliko svojega prostega časa, skozi vsa ta leta sem pridobil izkušnje. Na začetku sem bil preveč zaletav, preveč stvari sem hotel reševati sam, ampak za uspehe tako velikega društva je potrebno timsko delo vseh nas. Kar nekaj let sem bil tudi predsednik društva. Moje delo v zadnjih letih temelji na kvalitetni organizaciji društva. V društvu imamo zelo dobre pogoje za trening, dobre trenerje, organizirane prevoze za vse ekipe, dober marketing na socialnih omrežjih ipd. Ne nazadnje smo trenutno tudi zelo dobra ekipa v upravnem odboru društva, za kar sem zelo vesel, saj je tako delo bistveno lažje.

Verjetno ni pretirano reči, da je šmarski rokometni klub eden najboljših promotorjev našega kraja in celotne občine. Kako bi vi ocenili vpetost društva v lokalno okolje?

Da, to se povsem strinjam. Mislim, da je za vsako občino pomembno, da ima promotorje v obliki športnikov, kulturnikov ter športnih, kulturnih in ostalih klubov oz. društev. Največji naš promotor je gotovo članska ekipa, saj se je ponovno uvrstila v 1. ligo NLB, ki je tudi zelo zanimiva za celotno Slovenijo ter tudi preko meja naše države. Tudi naše mlajše selekcije so velik promotor, saj vsako leto nastopajo širom Slovenije, z nekaterimi našimi ekipami pa se tradicionalno udeležujemo turnirjev, na katerih nastopajo ekipe iz različnih delov sveta. V našem društvu je aktivnih 145 igralcev in trenerjev, poleg tega za organizacijo in vodenje društva skrbi 20 volonterjev. Če pogledamo, da je v vseh ekipah cca. 130 otrok in mladostnikov, ki jih podpirajo starši, je to že ena velika skupnost, ki je pomembna za lokalno okolje. Naše tekme so lepo obiskane, kar pomeni, da veliko naših občanov spremlja rokomet. Rokomet je že zgodovinsko zelo pomemben za kraj Šmartno. Ampak ne samo za sam kraj, tudi za celotno občino Šmartno pri Litiji. Vpliv pa gre še dlje, saj je vpleten tudi v sosednje občine. Veliko naših igralcev prihaja tudi iz Litije, Save, z Vač itd.

Za uspeh nekega kluba niso dovolj samo športni rezultati, ampak mu je treba zagotoviti tudi trdno materialno osnovo. Kako vam pri tem pomaga občina in kakšno je vaše sodelovanje s sponzorji?

Za naše društvo je finančna stabilnost pogoj, da lahko zagotovimo vsem našim članom kvalitetno treniranje in igranje rokometu. Mogoče je to še najtežja naloga

vseh nas v upravnem odboru, v katerem vsi delujemo prostovoljno ter imamo svoje službe, obveznosti, družine ... Od ustanovitve občine Šmartno se je nekaj stvari gotovo obrnilo na bolje. Občina nam pomaga z zagotovitvijo sredstev za najem dvorane, ostala finančna sredstva pa pridobimo preko razpisa za šport. Sodelovanje z občino in županom je korektno, vsekakor pa sem mnenja, da bi se sredstva za šport skozi vsa ta leta vendarle lahko malo povečala. Sodelovanje s sponzorji je v zadnjih letih zelo dobro. Imamo veliko lokalnih sponzorjev, ki nas podpirajo, mi pa skušamo to podporo vrniti s poštenim in kvalitetnim delom z mladimi, ki so del te naše skupnosti. Društvo od leta 2012 nosi ime Rokometno društvo Herz Šmartno, po največjem sponzorju oz. pokrovitelju, podjetju Herz d. d. Skupaj imamo tri večje pokrovitelje. Poleg omenjenega Herza in Občine Šmartno pri Litiji je to še podjetje Trgograd d. o. o. Vsekakor pa se vsi zavedamo, da bo prva liga finančno težji zalogaj, na katerega se bomo morali še posebej pripraviti.

Rokomet ima v Šmartnem že dolgo tradicijo in v domačem klubu se je kalilo kar nekaj talentov. Kakšno je trenutno stanje članstva in kakšni so obeti za prihodnost?
V Šmartnem se je kalilo in se še vedno kali kar nekaj talentov. Kar nekaj Šmarčanov je igralo zelo pomembne vloge v raznih klubih po Sloveniji ter tudi v tujini. V prvi ligi trenutno za Maribor igra Aleksander Špen-de, ki je športno pot začel v Šmartnem. Če pogledamo današnjo člansko ekipo, imamo v ekipi izkušenega kapetana Aleša Šmejca, ki ima za seboj odlično igralsko kariero. Tukaj je trener Filip Gradišek, ki je bil igralec z neverjetnim znanjem rokometu, ki ga sedaj prenaša na svoje igralce. V članski ekipi se je na primer tudi zelo uveljavil Tilen Strmljan, ki je pred dvema sezonama prišel iz RD Rudar, pri nas pa je še napredoval ter letos postal prvi strelec lige ter prišel v mladinsko reprezentanco Slovenije. Glede na mlado ekipo so obeti za prihodnost dobri. Do kadetov in mladincev prihajajo še nekateri mladi igralci, ki se bodo počasi izklesali v članske igralce. Moram povedati, da se za prihodnost ne bojim. Samo vztrajati in delati je potrebno na mladih igralcih ter mogoče dodati kakšnega talenta iz bližine, pa se bo v Šmartnem še dolgo igral dober rokomet.

Pred leti je bila tudi za potrebe rokometnega kluba zgrajena nova sodobna športna dvorana, ki je danes v ponos tako rokometšem kot tudi občanom. Nov objekt je verjetno zadostil večini vaših prostorskih potreb, zanima pa nas, ali imate za svoje delovanje zagotovljenih dovolj prostorskih in finančnih sredstev?
Domača Dvorana Pungrt je gotovo dvignila nivo rokometu v Šmartnem. Pa ne samo rokometu, tudi ostalega športa ter tudi kulturnih in drugih prireditev. V Šmartnem smo od leta 2008 imeli razne turnirje in prvenstva v organizaciji Teakwondo

kluba Šmartno - Litija, državna prvenstva v plezanju v organizaciji Društva prosti čas, koncertne prireditve ipd. Vsekakor je bila to dobra naložba za vse občane. Nov objekt je več kot zadostil našim potrebam, predvsem so bili veseli dvorane naši najmlajši rokometarji, ki so lahko normalno začeli trenirati, kot trenira večina njihovih vrstnikov po Sloveniji. Dvorana nam nudi vse potrebno za kvalitetno treniranje in igranje tekem, tudi na najvišjem nivoju. Kot sem že omenil, nam občina krije najemnino dvorane, tako da tukaj ne potrebujemo dodatnih finančnih sredstev. Imamo pa za svoje delovanje dokaj neizkoriščen rokometno-strelski dom, pri katerem je glavni problem, da ni ogrevan. Vem, da se tudi v to smer išče rešitev, da bi potem lahko še dodatno skupaj s strelci koristili ta objekt.

Kot smo že omenili v uvodu, se je uspelo članski ekipi šmarskih rokometarjev prebiti v družbo najboljših v Sloveniji. Kako pa je z rezultati mlajših selekcij?

Z rezultati mlajših selekcij sem zadovoljen, saj smo si pred sezono zastavili cilj, da bomo treninge oblikovali tako, da bo napredovalo čimveč posameznikov. Nismo se fokusirali na rezultate posameznih ekip, ker bi tako mogoče preveč gledali na izide tekem ter nekateri igralci ne bi dobili priložnosti za igranje. Tako pa mislim, da so vsi dobili svojo priložnost, nekateri so jo tudi dobro izkoristili. V drugem delu sezone so nekateri igralci igrali že precej bolje, pridobivali so na samozavesti ipd. V naslednji sezoni pričakujem, da bo na tem delu še določen napredek. Sestavljamo tudi novo trenersko ekipo za naslednjo sezono, saj bo v malenkost drugačni zasedbi, kot je bila v tej sezoni. Cilj v novi sezoni bo, da se vse ekipe uvrstijo med najboljših 16 ekip v državi, to se pravi v vse polfinalne lige.

Glede na to, da ste že dolgo vpeti v delovanje lokalnega kluba, nas zanima, kako bi vi ocenili zanimanje mladih za treniranje rokometu pri nas? Ali je interes v porastu ali v upadu?

Zanimanje mladih za treniranje rokometu vsako leto ponavadi niha, je pa bilo v tej sezoni v velikem porastu. To se nam pozna pri najmlajših, do 5. razreda osnovne šole, pri katerih je bil porast glede na prejšnjo sezono skoraj 30 %. Naša glavna usmeritev je, da imamo pri najmlajših zelo dobre trenerje, ki otroke naučijo še kaj več kot samo igranje rokometu. Prav tako je pomembno sodelovanje z društvom, da je to korektno, saj vsi delamo za isto stvar, da dobro vzgojimo otroke skupaj s športom. V zadnjih letih tudi dobro sodelujemo z ŽRD Litija, saj v Šmartnem pri mini rokometu trenira tudi nekaj deklet, ki jih nato preusmerimo v Litijo. Tako smo dogovorjeni tudi z litijskim društvom, da nam pomaga pri treniranju novih fantov iz Litije. Da je interes v letošnji sezoni velik, pa pove tudi podatek, da bomo imeli na poletnem rokometnem taboru 58 otrok iz našega in litijskega društva. Vsako leto tudi veliko naredimo za samo promo-

cijo rokometu za mlade, s katerimi dodatno pridobivamo nove člane. Predvidevam, da bo interes za treniranje rokometu v drugi sezoni še večji. Naša članska ekipa bo igrala v 1. ligi NLB, prav tako pa upam, da se bo moška reprezentanca uvrstila na EP na Hrvaškem, kar bo dodaten motiv za to, da postaneš rokometas.

Vemo, da je mlade vse težje privabiti k udejstvovanju v posameznih društvih, jim pa treniraj rokometu zagotovo omogoča kvalitetno preživljanje prostega časa. Kolikokrat tedensko se rokometas mlajših selekcij zberejo na treningu in kako ga lahko uspešno kombinirajo s šolskimi obveznostmi?

Mlajši rokometas se na treningih zberejo različno. Pri najmlajših se to začne dvakrat tedensko, pri mini rokometu pa trikrat tedensko. Od mlajših dečkov (letnik 2006) dalje so vse selekcije tekmovalne in trenirajo do kadetov štirikrat tedensko. Mladinci in člani trenirajo do petkrat tedensko. Vedno pravim, da je šola najpomembnejša, saj ti

da šolanje nek poklic, s katerim naj bi imel vsak posameznik urejeno materialno življenje. Nekateri igralci zelo dobro kombinirajo rokomet in šolske obveznosti. Mislim, da je glavni pogoj, da si vsak postavi neke prioritete, kaj bi rad delal v življenju. Moje mišljenje je takšno, da naj si vsak vzame čas za šolo in trening, nato pa pride vse ostalo. Tako bo dobro deloval v šoli ter imel veliko časa za napredek v rokometu ter druženje s prijatelji. Žal pa živimo v takšnih časih, da so elektronske naprave preplavile svet in je kdaj uskladiti vse mnogo težje, kot se sliši. Sem pa prepričan, da če bi mlad talentiran igralec redno in zavzeto treniral vsaj štirikrat tedensko, bi imel velike možnosti postati dober rokometas. Veliko pomeni tudi pozitivna podpora s strani staršev. V Sloveniji se že nekaj časa kalijo tudi vrhunski rokometas, ki so zelo uspešni v velikih evropskih klubih.

Za konec nam zaupajte še načrte kluba za prihodnje, zlasti za naslednjo sezono, ki bo nedvomno za rokometase zelo napor-

na in težka. Kakšna so vaša rezultatska pričakovanja?

Naslednja sezona bo za naše rokometase gotovo zelo težka, saj se bomo borili proti najboljšim klubom, z izjemo RK Celje Pivovarna Laško in verjetno RK Gorenje Velenje, ki bosta v prvem delu igrala v ligi SEHA. Naša pričakovanja so realna. Vemo, da se bomo borili za obstanek med najboljšimi. Želimo pa, da bi se naša mlada ekipa borila na vsaki tekmi ter pokazala, da ima velik potencial. V ekipi imamo tudi nekaj izkušenih igralcev, ki so že igrali na najvišjem nivoju, kar nam bo gotovo v veliko pomoč. Prav tako imamo zelo dobrega trenerja, Filipa Gradiška, ki bo mladim igralcem vlil še dodatno znanje ter izkušnje.

V uredništvu se vam še enkrat zahvaljujemo za vaš prijazen odziv našemu povabilu in vam tudi v bodoče želimo veliko športnih uspehov, da bo naš domači klub RD Herz Šmartno še naprej ostal ponos kraju in celotni občini.

Ritmičarke uspešne na področnem in državnem prvenstvu

Avtorica članka: Laura Slapničar

Pomlad je za nas, ritmičarke, še posebej pester letni čas, saj se udeležimo tekmovanj, na kateri se celotno šolsko leto pridno pripravljamo. Dekleta, ki vadimo v Šmartnem pri Litiji, Ela, Judita, Pija, Katja, Nur, Nira, Tia, Julija, Anja, Katarina, Živa, Saša, Nuša, Eva in Zala, smo se nedavno udeležila dveh tekmovanj.

V soboto, 8. 4. 2017, se je v Športnem centru Triglav, v organizaciji Športnega kluba Bleščica, odvijalo področno tekmovanje športnih iger mladih za pokal SZL v ritmični gimnastici in estetski gimnastici. Na tekmovanju je v skupinskih vajah C-programa ritmične gimnastike tekmovalo 279 deklet, 318 deklet pa je tekmovalo v estetski gimnastici. Dekleta iz Šmartnega smo tekmovala v treh različnih kategorijah. Najmlajše, cicibanke, smo se s svojo prvo tekmo več kot odlično »spopadle« in zasedle 1. mesto v svoji kategoriji. Malo starejše,

mlajše deklice, pa smo se letos odločile tekmovali v obeh čudovitih športih, ritmični in estetski gimnastici. V obeh kategorijah smo dosegle odlično 2. mesto.

Dober mesec kasneje, 13. 5. 2017, je v Športni dvorani Dobrova potekalo še državno prvenstvo, tokrat v organizaciji Športnega društva Špička. Slednjega smo se udeležile mlajše deklice, zopet z dvema vajama. V estetski gimnastici smo ponovno osvojile 2. mesto in postale državne podprvakinje, v ritmični gimnastici pa z manjšim »kiksom« še vedno odlično 5. mesto.

Junija nas čakajo bolj sproščujoči treningi in zaključni nastop, izredno pa se veselimo že tudi prihodnje tekmovalne sezone. Mahamo vam z našim pozdravom: Zdravo, srečno in uspešno!

Pomladni koncert zborov OŠ Šmartno

Avtorica članka: Tjaša Mihelič

Pevci in pevke naše šole so tudi letošnjo pomlad pevsko obarvali in jo oplešali.

V sredo, 17. 5. 2017, je v kulturnem domu v Šmartnem potekal Pomladni koncert, na katerem so se pod vodstvom zborovodkinj Selme Gradišek, Rahele Sinigoj in Tjaše Mihelič predstavili vsi štirje zbori OŠ Šmartno (OPZ 1. razred, OPZ I, OPZ II in MPZ) in vsak posebej nasto-

pili z nekaj pesmimi. Program so popestrile tudi tretješolke s plesnimi vložki in napovedalci z izvirnim ter igrivim vodenjem. Za konec so vsi nastopajoči pod taktirko zborovodkinje Selme Gradišek zapeli skupno pesem To mi je všeč. Nam je bilo zares všeč in prepričani smo, da smo še marsikomu

polepšali ter popestrili to pomladno popoldne.

Ob tej priložnosti smo zbrali 268 EUR prostovoljnih prispevkov, ki jih bomo namenili v šolski sklad. Vsem darovalcem ISKRENA HVALA!

Utrinki iz OŠ Šmartno

Župančičeva frulica

Župančičeva frulica je projekt z večletno tradicijo in vključuje mlade umetnike govorne besede. Na letošnje šolsko tekmovanje se je prijavilo 12 učencev iz četrtil in petih razredov. Za svoj govorni nastop (deklamacijo) so lahko izbrali eno izmed treh pesmi Neže Maurer: Kadar pralni stroj prežvekuje, Oglas v časopisu in Velik sončen dan. Prav vsi so dokazali, da so umetniki govorne besede, vendar se je komisija morala odločiti le za dva tekmovalca, in tako sta našo šolo na regijskem tekmovanju na Osnovni šoli Lavrica zastopali Lara Jelen in Eva Dremelj. Deklamatorski nastop jima je zelo uspel, žal pa sta ostali brez uvrstitve na državno tekmovanje.

Jožica Žurga

Ekskurzija in tehniški dan

Učenci 8. razreda so se v sredo, 10. maja, odpeljali na zanimivo ekskurzijo po dolini reke Drave. Ker je bil del vsebin s tehniškega področja, se je ta dan štel tudi kot tehniški dan. Najprej smo si ogledali Falo – najstarejšo hidroelektrarno na Dravi, ki deluje že več kot 100 let. Danes je v njej urejen muzej, v katerem obiskovalci spoznajo delovanje te in ostalih sedmih dravskih elektrarn. Pot nas je vodila s tokom reke Drave mimo Maribora do Ptuja. Tam smo občudovali mogočen grad z razkošno opremo ter bogate muzejske zbirke. Z grajskega griča smo se spustili v mesto in si ogledali še nekaj znamenitosti tega najstarejšega mesta v Sloveniji. Poučni del dne smo zaključili v vasi Gorišnica, kamor turisti privablja lepo urejena tipična panonska hiša. Tam učenci spoznajo skromno življenje preprostih ljudi s Ptujkega polja.

Danica Sedečič

Atletski športni dan

V četrtek, 17. maja, so imeli učenci predmetne stopnje tradicionalni atletski športni dan, ki je potekal v lepem vremenu in prijetnem vzdušju. Tekmovalci so se pomerili v skoku v daljino, metu žvižgača in suvanju krogle ter v teku na 60 in 600 metrov. Za pravo športno vzdušje so poskrbeli predstavniki razredov, ki so se pomerili v štafetnem teku (4 x 200 m). Tudi tokrat nismo ostali brez vsakoletne poslastice – obiska atleta Martina Gradiška, ki je ob bučni podpori gledalcev demonstriral skok v daljino. Športni dan se je zaključil s podelitvijo medalj učencem z najboljšimi dosežki.

Danica Sedečič

Športni dan petošolcev

Tokrat smo se petošolci odpravili na Bogenšperk. Ker je narava v vsakem letnem času drugačna, nam tokrat pod nogami ni šumelo listje. Pot je bila po nočnem dežju ravno prav razmočena za drsanje po blatu. Iz skupine otrok so se slišali navdušeni vzkliki: »Saj to je pa boljše kot v lunaparku!« Pohod smo združili z ogledom gradu. 28. maja je dan, ko so pred davnimi leti v Ljubljani krstili našega pomembnega polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja. Pod vodstvom vodič Lidijske Ribič in Nike Pavlica so učenci veliko zvedeli o življenju in velikem delu našega rojaka.

Jožica Žurga

Zbiranje starega papirja

Učenci 6. b razreda so se odločili, da bodo organizirali akcijo zbiranja starega papirja in z dobljenimi denarnimi sredstvi obogatili šolski sklad ter na ta način pomagali družinam, ki so v finančni stiski. Akcija je potekala dva tedna in je bila zelo uspešna. Zbrali smo dva zabojnika papirja.

prikazati, kakšno je življenje naglušne osebe, s kakšnimi težavami se vsakodnevno spopadamo in kako jih rešujemo. Razlago sem popestril s ponazarjanjem kretanj, vsi skupaj pa smo se pozabavali z igranjem igrice za gluhe, ki temeljijo na prepoznavanju vibracij. Predstavila se je tudi tolmačka za slovenski znakovni jezik Ljubica Podboršek. Seznanila nas je s svojim delom tolmačke in s svojim doprinosom za gluho populacijo. Poznamo jo predvsem s televizijskega ekrana, saj že več kot 25 let tolmači pri razvedrilnem programu za najmlajše, na primer pri Radovemnem Tačku in Zgodbah iz školjke.

Učencem sva predstavila enoročno abecedo, kaj hitro pa so osvojili tudi nekaj preprostih, vpljudnostnih kretanj, ki so jih izredno

Skupaj zmoremo več. Hvala vsem, ki ste sodelovali!

Sabina Slana Cviki

Dosežki naših učencev

Kot vsako leto so tudi letos naši učenci sodelovali na različnih tekmovanjih v znanju. Nekateri med njimi so bili zelo uspešni.

Srebrna priznanja so si prislužili:

- Marija Snežna Benedičič in Matic Kremžar na tekmovanju iz znanja materinščine za Cankarjevo priznanje,
- Matic Miklavčič in Lovro Perme na tekmovanju iz znanja angleščine,
- Matic Kremžar, Lucija Hostnik, Lovro Perme, Manja Bratun in Primož Adamlje na tekmovanju za Stefanovo priznanje iz znanja fizike,
- Lovro Perme, Primož Adamlje, Nina Jelen, Matic Kremžar, Gašper Hauptman, Filip Ferlan, Špela Marolt, Jaka Koci in Neža Avsec na tekmovanju iz matematike za Vegovo priznanje,
- Matic Kremžar na tekmovanju iz znanja zgodovine in tekmovanju iz znanja geografije,
- Marija Snežna Benedičič na tekmovanju iz znanja kemije za Preglovo priznanje.

Najzlahtnejša, zlata priznanja pa so osvojili:

- **Matic Kremžar dve zlati priznanji:** na tekmovanju iz logike in na tekmovanju iz znanja geografije. Matic je na tekmovanju iz geografije med 118 tekmovalci dosegel najvišje število točk in si tako prislužil možnost sodelovanja na **bal-kanski geografski olimpijadi**, ki bo letos v zadnjem tednu junija organizirana v Sloveniji.
- **Marija Snežna Benedičič zlato Cankarjevo priznanje,**
- **Lovro Perme zlato Stefanovo priznanje.**

Učenci bodo konec junija na Bogenšperku vpisani tudi v knjigo dosežkov.

Vsem dobitnikom zlahtnih priznanj iskreno čestitamo!

Vanja Adamlje

V svetu tišine

I Love You

Avtor članka: Janez Bric

Osnovna šola Šmartno iz Šmartnega pri Litiji me je v okviru projekta Korak k sončku povabila, da bi učencem predstavil svoje spopadanje s hudo naglušnostjo. Vabilu sem se z veseljem odzval.

23. maja 2017 sem skupaj s tolmačko Ljubico Podboršek obiskal učence četrtilnih razredov. Želel sem jim

zabavale, gluhi pa jih uporabljajo vsak dan. Učenci so lahko neposredno opazovali, kakšen pomen ima tolmač, saj se je med poukom oglašil šolski radio, ki ga brez njene pomoči ne bi razumel.

Na koncu sva učence naučila mednarodno kretnjo, ki se jo pokaže z eno roko in pomeni »I LOVE YOU«. Kretnja je enostavna, sestavljena iz treh črk – I, L in Y. Z njo pokažemo, da smo navdušeni, veseli, da smo bili nekam povabljeni. Kretnja se vse pogosteje uporablja tudi med slišječimi na raznih športnih prireditvah, mednarodnih kongresih in seveda tudi na pevskih koncertih. Z njo smo se poslovili, veseli, da sta se svet tišine in šolskega trušča zlila v zabavno in poučno dopoldne.

Pomladna pestrost dogajanja na Klišeju

Avtorici članka: Danijela Sitar in Tina Trdin

Na Klišeju se dogaja tudi pomladi. 11. maja smo se udeležili enega največjih dogodkov in pomagali pisati zgodbo Škisove tržnice.

Predstavili smo se s svojo stojnico. Druženje smo aktivisti nadaljevali na motivacijskem vikendu, na katerem smo na zabaven in zanimiv način delali na skupinskem povezovanju, ki je v delovanju kluba zelo pomembno. Na svetovni dan sonca smo z delavnico spoznavali pozitivne učinke sonca, za popotne duše pa pripravili potopis Po Sloveniji. Klišejevo delovanje ne zajema le lokalnega okolja. Letos je Kliše namreč koordinator kar dveh mednarodnih projektov. Prvi je mednarodna mladinska izmenjava Mixology, ki bo potekala pred, po in med tradicionalnim litijskim glasbenim festivalom F52. Mladi iz šestih držav bodo soustvarjali letošnji program, podprli ekipo pri organizaciji, promociji in se pri tem ogromno naučili ter seveda zabavali. Obiskovalci festivala pa

bodo na interaktiven način spoznavali prilžnosti, ki jih ponuja program Erasmus+ Mladi v akciji. V juliju bomo izpeljali že tretjo edicijo projekta Let's learn from each other! Level 3. Mladi udeleženci prejšnjih edicij mladinskih izmenjav stopajo na pot mladinskih delavcev. Letošnje mednarodno usposabljanje bo tako namenjeno mladim mladinskim delavcem iz enajstih držav, ki želijo izpiliti svoje mentorske kompetence, veščine vodenja in prijave projektov in so motivirani za aktivno delovanje v svojih lokalnih in mednarodnih okoljih. Prvi del usposabljanja bo potekal v Litiji, drugi del v Mariboru. 8. aprila smo skupaj s številnimi lokalnimi organizacijami soustvarjali Dan za spremembe. Na dogodku smo bili v okviru mednarodnega projekta Globalno učenje Agora tudi del

prve ulične akcije društva Lojtra. Projekte financira program E+ Mladi v akciji, katerega nacionalna agencija v Sloveniji je Movit.

V juniju načrtujemo nove aktivnosti. Aktivni bomo na delavnici jahanja, tekli na Litjskem teku in Jamatlonu. 20. in 21. junija nas bodo obiskali dijaki litijske gimnazije, popoldne pa ste vabljeni vsi, ki vas zanima delovanje kluba Kliše, saj bomo le-tega predstavili na zabaven način preko športa in ustvarjalnih delavnic. V juniju Kliše ponuja tudi kulturno udejstvovanje preko abonmaja MGL, ki ga lahko ceneje dobite na Klišeju. Za več informacij obiščite našo spletno stran ali nas všečkajte na facebooku, kjer redno obveščamo o dogodkih.

Cici tek

Avtorici članka: Eva Baš in Maja Škrbec

Gibanje je ena od pomembnih otrokovih potreb, saj preko gibanja spoznava okolico in samega sebe.

Na prečudovit sončen dan, 23. 5. 2017, smo v Vrtcu Ciciban organizirali t. i. Cici tek za naše najmlajše. Skupni dogodek vseh vrtčevskih skupin se je odvijal že tretje leto zapored. Z avtobusom so prišli tudi vrtčevski otroci iz Kostreznice in Primskega. Tek je potekal v

sproščenem vzdušju, saj so otroci že komaj čakali, da pretečejo ciljno ravnino. Po končanem teku otrok so nekatere vzgojiteljice tekle štafeto. Nekaj vzgojiteljic je skupaj z otroki teklo z bosimi nogami, kar je v našem vrtcu tudi cilj za prihodnja leta.

Drugošolci na potepu

Avtorica članka: Alja Ristovič

V ponedeljek, 29. 5. 2017, smo se drugošolci odpravili v živalski vrt v Ljubljano.

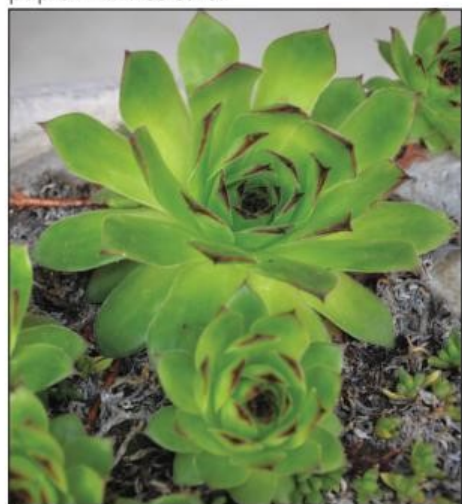
Po prihodu avtobusa smo se opremljeni z nasmehi podali novim dogodivščinam naproti. Ob vhodu so nas pozdravili sajmiri, ki so veselo skakali po drevesih in uganjali raznorazne norčije. Spominjali so nas na Pikinega Ficka. Pot nas je nato vodila mimo morskih levov, gepardov, tigrov, slona, žiraf, zeber, šimpanzov, medvedov, risov, kamel, rožnatih pelikanov, kengurjev ... Videli smo, kako na svet pokuka piščanček, božali tenreka, najpogumnejši pa smo si okoli vratu nadeli kar pitona. Ne smemo pozabiti predstave, ki sta jo za nas pripravila morska leva. Bila sta fantastična! Izlet smo zaključili tako, kot se za vsak odličen izlet spodobi. Z igro na igralih in sladoledom. Nato pa smo le še pomahali surikatam v slovo in jo mahnili v Šmartno. Živalski vrt, sedi pet!

Navadni netresk (*sempervivum tectorum*)

Avtorica članka: Jožica Bajc Pivec

Včasih so netresk sadili na strehe, da bi jih obvaroval pred strelo, od tod tudi njegovo ime ne-tresk. V antiki in srednjem veku je bil netresk nadvse cenjena zdravilna rastlina. Uporabljali so ga pri ranah, kožnih čirih, opeklinah, kačjih pikih. Že Plinij omenja njegov učinek pri bolečinah v ušesih. V novejšem času je njegova uporaba skoraj utonila v pozabo. Ko so iz njega izdelali homeopatske pripravke za zdravljenje raka na maternici, ki so jih preizkusili uspešno potrdili, so se zanj začeli zanimati tudi znanstveni krogi.

V ljudskem zdravilstvu je pri nas najbolj razširjena uporaba pri bolečinah v ušesih, ko vanje stisnemo 1–2 kapljici soka direktno iz listka, ki smo ga prej pogreli v dlani. Na ta način si lahko pomagamo pri blažjih oblikah bolečin, pri močnejši in dolgotrajni bolečini moramo poiskati zdravniško pomoč. Pri nekaterih drugih narejih so znani tudi drugi načini uporabe in pripravki iz netreska.

Navadni netresk med drugimi vsebuje alkaloidne, sluzi, smole, čreslovine, mravljično kislino, sadne kisline itd. Nabiramo in uporabljamo lepo zelene, sočne liste. Zaradi velike količine tekočine rastlina ni primerna za sušenje.

Učinkovine netreska pomagajo pri vnetjih prebavil in driskah. Pogosteje se uporablja zunanje za celjenje ran, manjših opeklin, pikov žuželk. Hladi poškodovano mesto in blaži vnetje. Obkladki iz nasekljanih listov ali soka pomagajo pri trdovratnih ranah, čirih in kurjih očesih. Včasih ga vtirajo pri vnetju sklepov ali protinu. Pater Simon Ašič čaj iz netreska priporoča pri premočni menstruaciji in krvavi grizi, pri srbeči mozoljavosti so dobrodejne obloge.

Netreskova tinktura

100 g svežih listov netreska narežemo na 1 cm in jih namočimo v 1 litru 70 % alkohola ali močnejšem tropinovem žganju. Na sobni temperaturi in svetlobi naj stoji tri tedne, vmes večkrat pretresemo. Nato precedimo in shranimo v temnih stekleničkah v temnem in hladnem prostoru. Uporabljamo zunanje pri pikih žuželk in za mazanje manjših ran. Za lajšanje težav pri rani na želodcu in po operacijah na želodcu priporočajo jemanje po 20 kapljic v kozarcu vode trikrat na dan.

Mazilo iz netreska

Potrebujemo: 1 pest drobno narezanih lističev netreska, 100 g kokosove maščobe, 100 g oljčnega olja, 31 g čebeljega voska. Na sopari stopimo kokosovo maščobo, dodamo oljčno olje in netresk in kuhamo na sopari na manjšem ognju približno 10 minut. Odstavimo in pustimo 24 ur, nato pogrejemo na sopari, dodamo vosek, in ko se stopi, precedimo ter nalijemo v posodice. Netresk je zelo moker, zato se ob pripravi mazila na dnu nabere voda, ki je tudi zdravilna, zato je ne zavržemo. Shranimo jo v hladilniku in uporabljamo na enak način kot mazilo.

To mazilo uporabljamo pri udarcih, zmečkaninah, oteklinah, ranah, ki se slabo celijo, pri sončnih pegah in madežih na koži. Pomaga tudi pri pikih insektov.

Netresk v medu

V steklenem kozarcu zmešamo 500 g domačega medu in 300 g zmletih listov netreska. Kozarec zapremo, ovijemo v alu folijo, da preprečimo dostop svetlobe, in postavimo v hladilnik, kjer naj odstoja 6 dni. Uživamo 1–2 žlički mešanice na prazen želodec in zatem ne jemo vsaj 20 minut, popijemo lahko le malo vode.

Ta mešanica pospešuje presnovo in pomaga pri čiščenju strupov iz telesa. Ruski zdravniki ta pripravek priporočajo pri težavah s srcem.

Obloge

Na rane, ki se slabo celijo, polagamo liste netreska, ki smo jim odstranili kožico. Lahko tudi iztisnemo sok iz svežih listov, ga nakapamo na sterilno laneno krpo in polagamo na rano.

Netresk z mlekom

V 1 liter surovega, svežega, domačega mleka damo 1 prgišče sveže nasekljanih listov netreska. Kuhamo 15 minut na šibkem ognju, dodamo 1 žličko vinskega kamna. Pijemo trikrat na dan po 2 dl. Pomaga pri težavah z močenjem postelje.

Čaj – poparek

Tri do štiri sveže zmečkane liste prelijemo s skodelico vrele vode, pokrijemo in pustimo stati, da se ohladi. Nato precedimo in pijemo večkrat na dan po požirkih. Ljudsko zdravilstvo ga priporoča pri težavah z mehurjem, proti krčem v prebavilih in pri slabi presnovi, pri boleči menstruaciji itd. Ta čaj velja tudi kot hladilna pijača, ki bolnike hladi pri vročinskih in prehladnih obolenjih.

Kopel

300 g listov netreska na drobno sesekljamo in prelijemo z 1 litrom vrele vode. Ko se nekoliko ohladi, precedimo v kad tople vode.

Ta kopel krepi kožo in pomaga pri kožnih obolenjih.

Sok

Liste netreska sesekljamo, iztisnemo sok in z njim večkrat na dan namažemo sončne pege ali kožne lise.

Pripravki iz netreska se dobro obnesejo tudi pri poškodbah in zdravstvenih težavah živali.

Ob resnih zdravstvenih težavah uporaba zeliščnih pripravkov ne more nadomestiti posveta z zdravnikom!

Deset najmočnejših zdravilnih točk Slovenije

Avtor: Primož Hieng

Energije iz nedrij Zemlje je naslov knjige, ki je spomladi razveselila vse, ki prisegajo na pomoč pri lajšanju zdravstvenih tegob z energijami matere Zemlje. Avtorja Primoža Hienga smo v Zarji že predstavili, zdaj pa smo ga prosili, da za vas pripravi deset najmočnejših zdravilnih točk Slovenije po svojem izboru. Če iščete idejo, kam konec tedna, se morda odločite preizkusiti blagodejno moč katere od njih; če pa ne, boste zagotovo dan preživel vsaj na lepem izletu. Kar je zdravilno že samo po sebi.

V knjigi *Energije iz nedrij Zemlje* so zbrani pregledni opisi natanko sto energijsko bogatih krajev, parkov, gajev in točk. Knjiga je zastavljena kot turistični vodnik, saj ob vsakem poglavju prinaša še informacije o razdaljah med kraji, podatke za lačne in žejne, posebnosti vsakega območja in zanimivosti, ki si

jih velja ogledati v okolici. Vodnik *Energije iz nedrij Zemlje* med drugim prinaša zapise o Hošnici, Javorski energijski poti, Svetem Primožu nad Kamnikom, Sveti Trojici v Slovenskih goricah, gradu Vurberk, Dolini Lurške Matere Božje v Lipici, Vrbjah pri Žalcu, Tunjicah, Lokvah in Kureščku.

Tinktura iz hmelja

Avtor: Janez Javorski

Hmelj ima pomirjujoče, sedativno in spazmolitično delovanje. Pomirjevalni in uspavalni učinek hmelja, zlasti tinkture iz hmelja, so potrdile različne raziskave.

Klinični poskusi v Nemčiji so dokazali, da je pri odpravljanju motenj spanja tinktura iz hmelja in baldrijana enako učinkovita kot benzodiazepini. Ta kombinacija se je izkazala za uspešno tudi pri zdravljenju težav z živci pri odraslih in otrocih. Tinkture iz hmelja uporabljajo pri vseh oblikah nemira, pri občutku strahu, pri motnjah spanca, nervozi, razdražljivosti in slabem teku.

Tinktura iz hmelja spodbuja delovanje prebavil, raziskave pa so razkrile tudi, da grenčini humulon in lupulon uničujeta bakterije (celo rast povzročiteljev tuberkuloze) ter umirjata krče. Estrogeno delovanje hmelja so v ljudski medicini nekdaj že poznali. Obiralke hmelja so vedno predčasno dobile menstruacijo. Tega učinkovanja niso dalje raziskovali, saj so rastlinski kontraceptivi z razvojem sintetičnih izgubili svoj pomen.

Tinktura iz hmelja pomaga pri lajšanju težav, povezanih z menstrualnim ciklom in menopavzo.

Javorska energijska in učna pot

Avtor članka: Janez Javorski

Nove oznake na JEUP-i. Ker smo neprofitna nevladna organizacija v javnem interesu, pridobljena sredstva vlagamo v naše delo. Tako smo posodobili označevalne table ob energijskih in drugih točkah.

Pripravite se na Vikende odprtih vrat v Srcu Slovenije!

Avtorica članka: Eva Vovk

**Vikend odprtih vrat v Srcu Slovenije ponuja
nova presenečenja in ugodnosti.**

Najboljša doživetja letošnjega junija in septembra vas čakajo pri izbranih turističnih ponudnikih v Srcu Slovenije. V Litiji, Kamniku, Moravčah, Lukovici in Šmartnem pri Litiji vas ponovno pričakujejo s posebnimi doživetji in ugodnostmi – lokalno obarvanimi kulinaricnimi specialitetami ter bogastvom naravnih in kulturnih lepot lokalnega območja.

Z dogodki, kot so Vikendi odprtih vrat, omogočamo ljudem in ponudnikom v lokalnem okolju, da razvijajo svoje dejavnosti. Posledično se krepi in bogati turistična ponudba, dobra promocija pa privabi nove obiskovalce turističnih točk tudi v drugih dneh leta. »Naša največja posebnost je, da ne ločimo turizma od podjetništva in drugih dejavnosti, temveč jih skupaj z ljudmi povezujemo. V lokalno okolje prinašamo pobude, v katerih vidijo priložnosti za lasten razvoj. Gre za drugačne, unikatne ideje, vezane na ključne sposobnosti območja,« poudarja **Aleksandra Gradišek**, direktorica Razvojnega centra Srca Slovenije.

Privoščite si osvežujoč začetek poletja v Kamniku in odkrijte vroče posebnosti Litije!

Od petka do nedelje, od 9. do 11. junija, ste lahko raziskovali presenetljivo svežino Kamnika. Doživeli ste lahko svežino planinskega zraka, vode, zelenih gajev in novih izkušenj pod Kamniškimi Alpami. Spomine na poletje vam bodo razžarela presenečenja in ugodnosti Vikenda odprtih vrat v Litiji, kjer lahko od petka do nedelje, od 16. do 18. junija, odkrivате nove izzive. Raziščite ponudbo na:

www.srce-slovenije.si/turizem/vikendi. Izberite svoja doživetja za začetek poletja in se potegujte za veliki nagradi – **bivanje v krošnjah** za dve osebi in **družinski piknik na drevesu** za štiričlansko družino v **Pustolovskem parku Geoss**. Nagrajene bodo tudi fotografije, ki jih boste delili na Instagramu!

Jeseni na Vikend odprtih vrat v Šmartnem pri Litiji.

Do jeseni se bodo zvrstili še štirje Vikendi

odprtih vrat, in sicer v **Moravčah, Lukovici, Šmartnem pri Litiji** in v **Mengšu**. V Šmartnem pri Litiji bo Vikend potekal od **8. do 10. septembra 2017**. Zanimati vas bodo ponudniki vabljeni k sodelovanju. Več informacij prejmete pri Javnem zavodu Bogenšperk.

Vikendi odprtih vrat v Srcu Slovenije
Foto: arhiv Razvojnega centra Srca Slovenije

Bogata ponudba dogodkov za preživljanje prostega časa v Srcu Slovenije

Avtor članka: Razvojni center Srca Slovenije

V Lukovici se je v ponedeljek, 22. maja 2017, v okviru projekta STEER – Podpora pri prehodu mladih od izobraževanja do zaposlitve, odvijalo srečanje mladih in mladinskih delavcev iz Srca Slovenije.

Srečanje mladih in mladinskih delavcev iz Srca Slovenije, foto: arhiv Razvojnega centra Srca Slovenije

Dogodka so se udeležili mladi in mladinski delavci iz občin Lukovica, Litija, Šmartno pri Litiji in Kamnik. Dogodek je bil namenjen povezovanju in izmenjavi pomembnih izkušenj na področju mladinskega dela. Srečanje je vodil socialni pedagog **Sašo Kronegger**. Srečanja se je udeležil tudi predsednik Urada Republike Slovenije za mladino **Rok Primožič**. Izzivi, želje, zahteve, izkušnje in veliko dobre volje so elementi vsakega posameznika, ki želi kot mladinski delavec prispevati družbi in spodbujati mlade k neformalnemu uče-

nju in udejstvovanju na različnih področjih. Soorganizator srečanja, Mladinski klub STIK, in ostali udeleženci srečanja: člani kluba **KLIŠE – Litija in Šmartno pri Litiji**, društva **Lojtra – Litija**, **MC Litija**, **MC Kotlovica – Kamnik** ter člani mednarodne organizacije **MEPI** so tudi s tem dogodkom dokazali, da kljub številnim izzivom mladinskim delavcem ne bo zmanjkalo idej in volje za soočanje in premagovanje ovir, ki so del mladinskega dela. S tem dogodkom pa smo prav tako dokazali, kako pomembno je povezovanje in skupno udejstvovanje.

Supporting the Transition from
Education to Employment of
youth at Risk

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Novice iz Knjižnice Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

Poletni delovni čas Knjižnice Litija in Knjižnice Šmartno

V skladu z letnim delovnim načrtom splošne knjižnice v poletnih mesecih obratujejo po poletnem urniku. V juliju in avgustu bosta knjižnici Litija in Šmartno odprti po naslednjem urniku:

- ponedeljek, četrtek: 12.00–19.00,
- torek, sreda, petek: 8.00–14.30,
- sobote: zaprto.

Knjižnica Gabrovka bo odprta vsak četrtek od 17. do 19. ure. Podaljševanje in pridobivanje drugih informacij je mogoče tudi prek elektronskega naslova:

knjiznica.litija@gmail.com.

Tudi v poletnih mesecih bo za naše bralce na voljo veliko dobrih, zanimivih knjig, ki jih knjižničarji poimenujemo kar »poletno branje«. S knjigo na dopust in prijetne počitnice!

Poletavci, poletni bralci

Knjižnica Litija tudi letos sodeluje v projektu Poletavci. Knjižnic, ki sodelujejo v tem projektu pod okriljem Mestne knjižnice Ljubljane, je vsako leto več – letos že 12. Bralne zloženke, kamor boste bralci vpisovali prebrane knjige oz. gradivo, ki ga berete 30 minut na dan, bodo na voljo od sredine junija. Najpoletavci, bralci od 13 leta naprej, so se nam pridružili lani in tudi letos bodo v naši poletavski jati. Zloženke bodo na voljo tudi na spletni strani knjižnice. Letos je glavna nagrada set za badminton. Vabljeni, v septembru vas čakata majica in priznanje ali še bolje – glavna nagrada. Največja nagrada pa je branje samo!

Poletne delavnice v Knjižnici Litija
 Že nekaj let so počitniške srede v Knjižnici Litija namenjene druženju najmlajših, ki želijo izvedeti kaj novega, se zabavati in ustvarjati. Poletne delavnice se bodo pričele 5. 7. 2017, končale pa 30. 8. Vsaka delavnica bo potekala med 10.30 in 12.00. Lani smo spoznavali države, letos se bomo pogovarjali o živalih. Zaradi priprave materialov za izdelovanje in ustvarjanje je obvezna prijava na tel. št. 01 898 058 oz. na elektronski naslov:

knjiznica.litija@gmail.com.

Razstava Kamnita tehniška dediščina v Šmartnem pri Litiji

V galeriji Knjižnice Šmartno bo od 13. junija na ogled razstava, ki so jo pripravili učenci OŠ Šmartno. V lanskem letu so pripravili raziskovalno nalogo Kamnita dediščina Šmartna – portali, kamnite stopnice in vogelni kamni. Vodja je bila mentorica Sonja Marin, pri razstavi je pomagala Marijana Šuštaršič, pri fotografiranju in lektoriranju pa Danica Sedevčič. Učenci so raziskovalno nalogo geološkega krožka iz leta 1993 v letu 2016 dopolnili z raziskovanjem pri izbirnem predmetu turistična vzgoja. Razstava bo na ogled vse poletje.

Poletna razstava v galeriji Knjižnice Litija

Če še niste ljubitelj stripov, lahko to postanete ob obisku litijske galerije, ki bo ves poletni čas razkazovala imenitne narisane in napisane zgodbe Tačkovega festivala. Te nam pripovedujejo o učenju psov in o prigradah, ki so se jim zgodile... Razstavljamo okoli 300 izdelkov. Otroška domišljija in ustvarjalnost jemljejo dih! Zahvaljujemo se mentorjem in mentoricam za odlične spodbude pri delu in odzivu na natečaj.

Dogajanje v Društvu upokojencev Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Boris Žužek

V zimskih mesecih se dejavnosti zaradi neugodnega vremena nekoliko umirijo. Tako smo si v mesecu januarju v Delavskem domu v Zagorju ogledali komedijo »Matilda počak«, v kateri sta igrala glavni vlogi nekdanja igralca ljubljanske drame, Ivo Ban in Alojz Svete, bili pa smo tudi na dveh rekreacijskih pohodih v šmarnski okolici (Slatna–Preseka in Črni potok–Brežje).

V februarju smo imeli družabno srečanje v gostišču »Pri Rozi« v Jelši, kjer so nas pogostili s kolinami; bilo nas je 20. Do začetka marca smo izvedli še dva rekreacijska pohoda (Breg–Tenetiše in Grmače–Sitarjevec) ter se srečali s koordinatoricami Zasavja, ki sodelujejo v projektu Starejši za starejše. Srečanje je bilo v Šmelcu, litijski enoti Doma Tisje. Naslednji pohod smo imeli v marcu v Jazbine, deloma po Lušni poti.

V ponedeljek, 20. marca, smo v gostišču Krznar izvedli redni letni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan, saj se nas je zbralo kar sto. Na njem je sodeloval tudi podžupan šmarnske občine, g. Srečko Vavtar. Po zboru smo vse prisotne pogostili, Slavko Fišter pa je raztegnil tudi harmoniko in pridružili so se mu tudi pevci, tako da je srečanje potekalo v prijetnem razpoloženju. V istem mesecu sta se dve naši prostovoljki udeležili dvodnevne seminarja v Hotelu Delfin v Izoli.

V nedeljo, 2. aprila, smo po daljšem premoru spet obiskali gledališče v Mariboru, kjer

nas je navdušila Verdijeva opera Trubadur, v kateri so blesteli nekateri odlični pevci; bilo nas je 23, trije pa so udeležbo zaradi boleznih odpovedali.

V aprilu smo bili tudi na dveh rekreacijskih pohodih (Sela–Bogenšperk in Zagorica–Ježa).

24. aprila smo v okviru projekta Starejši za starejše obiskali člane domske skupnosti v Domu Tisje v Črnem Potoku. Šli smo po oddelkih, kjer se čez dan zbirajo, jim razdelili cvetje in sladkarije ter z njimi poklepetali.

V četrtek, 4. maja, smo bili na celodnevem izletu v osrčju Slovenskih goric, v Sv. Trojici, kjer smo doživeli lep, vesel in poučen dan. Poleg prostovoljk, ki sodelujejo v projektu »Starejši za starejše«, smo povabili še druge naše člane, tako da nas je bilo kar 51. Najprej smo se ustavili na domačiji Mili mir, kjer nas je sprejela lastnica Milica Škof; na kmetiji za samooskrbo smo si le-to ogledali, nato pa nas je gostiteljica pogostila s pecivom, sokom in čajem.

Sledil je ogled župnijske Cerkve sv. Trojice, ki nam jo je predstavil domači župnik, ob

spremljavi orgel, ki jih je igrala Minka Celestina, pa smo tudi zapeli.

Po ogledu galerije domačega umetnika Danija Vrečiča, ki dela predmete iz kovine, smo odšli na kosilo v Gočovski dvor.

Po kosilu smo se skozi Cerkvenjak zapeljali do vasice Kunova, kjer sta Slovenec in Perurka inkovskega porekla ustvarila center harmoničnega bivanja.

Zadnji obisk smo opravili spet v Sv. Trojici, kjer smo obiskali samostansko klet. Po vodenem ogledu smo ob ocvirkovki imeli pokušnjo treh belih vin.

Ob vračanju domov smo se ustavili še na Trojanah, da smo nakupili krofe, in se okoli 19. ure srečno vrnili v Šmartno.

V maju smo bili še na dveh rekreacijskih pohodih, in sicer: Šmartno–Roje–Grmače–Rakovnik in Šmartno–Jazbine–Podroje–Črni Potok–Šmartno.

Zavrstnik v letu 2017

Avtor članka: Bogomir Bučar

Spoštovane vaščanke in vaščani oziroma vse bralke in bralci tega članka!

Ko pišem ta članek, imam občutek, kot da se je sedemnajsto leto tega tisočletja šele začelo. Pa ni tako, dejansko se nam izteka že peti mesec tega leta.

V Zavrstniku se kaj prav posebnega ni zgodilo, mogoče k sreči, če gledamo s temne plati, ali pa na žalost, če si želimo, da bi se kaj več pozitivnega dogajalo. Seveda pa ne smemo biti nezadovoljni in naj nas tolaži to, da kljub vpetosti v delo najdemo čas in postorimo kaj za skupnost.

V Zavrstniku bi lahko skupnost oziroma dogodke v njej kar izenačili z gasilskim društvom. Že večkrat sem se opredelil, da gasilsko društvo predstavlja edino gibalo naše vasi in v tem letu ni nič drugače.

Prvi trije, še zimski meseci tega leta so minili v znamenju občnega zbora društva, pobiranja redne letne članarine in ob koncu tudi že s pripravami naših mladih gasilcev na občinski kviz gasilske mladine. Zadnji mesec prvega trimesečja nam je tako postregel z obilico dogodkov. Mladi so se najprej pomerili na občinskem kvizu, naše ekipe so se pošteno borile, vendar tokrat pokalov nismo odnašali.

Gasilska zveza je nam, starejšim, z organizacijo regijskega in državnega kviza gasilske mladine zagotovila, da smo bili lahko aktiv-

ni kar nekaj vikendov zapored.

Pa se moram popraviti, en vikend smo preskočili zaradi praznikov, medtem ko smo v drugem prostem v šmarski športni Dvorani Pungrt gostili še finale v sestavljanju sesalnega voda.

S tem dogodkom se je v našem društvu dogodil največji preskok. Poleg moške ekipe A in B so se tekmovanja udeležile tudi članice Prostovoljnega gasilskega društva Zavrstnik.

Z obilico volje posameznikov in predvsem posameznic je tako naše društvo po dolgem času na tekmovanju v Šmartnem zastopala tudi ekipa članic. Sam dogodek SSV-ja je vsem skupaj prinesel veliko pozitivnih občutkov, vsekakor pa moramo čestitati predvsem ekipi sosednjega prostovoljnega društva Štangarske Poljane, ki je posegla po najvišjih mestih na tekmovanju. Prvomajski prazniki so nam kot naslednji niz dni v letu enako ušli skozi prste in že smo se morali z mladimi boriti v orientaciji. Naše društvo so zastopale tri ekipe, vendar tokrat nismo ravno zasloveli z orientiranjem in smo se ob zaključku potolažili z dejstvom, da je važno sodelovati in se lepo imeti.

Tako, maj se je prevesil v drugo polovico, in ko zaključujem ta članek, se maj že izteka. Za konec bi se rad še malo ozrl v bližnjo prihodnost in vas bralce tega članka povabil na prihajajoče dogodke v Zavrstniku. Operativni člani našega društva so me seznanili, da za mesec junij pripravljajo gasilsko vajo, ki sledi načrtom društva, da vsaj dvakrat letno preizkusimo svojo pripravljenost, kako ukrepati v primeru požara. O načrtovani vaji vas bomo še obvestili.

Poletje pa začnemo z načrtovanjem organizacije gasilske veselice. Letos bo v Zavrstniku veselica v soboto, 1. 7. 2017.

Za dobro vzdušje smo povabili ansambel »Žvižg«. Vse vas pa ob koncu tega članka vabim, da pridete prvega julija v Zavrstnik in nam s svojo prisotnostjo pomagate, da v društvu poslujemo še uspešneje!

Želim vam lepo, ravno prav vroče in hkrati mokro poletje 2017!

HVALA IN NA POMOČ!

MePZ Zvon Šmartno pri Litiji je prepeval na 19. Zvonariadi »Veselo pod Triglavom«

Avtorica prispevka: Katarina Kragelj

Tokrat je Zvonariada združila pevke in pevce v lepem kraju pod Triglavom, v Mojstrani, gostitelj je bila vokalno-instrumentalna skupina Triglavski zvonovi, ki jo vodi zborovodkinja Metka Magdič.

Srečanje zborov, ki v svojem imenu nosijo besedo zvon, je postalo tradicionalno, vsako leto se srečamo v drugem kraju.

V Mojstrani, kjer smo se zbrali v soboto, 20. maja 2017, smo si po dobrodošlici najprej ogledali Trg slovenskih olimpijcev in Slovenski planinski muzej, ostala polovica zborov pa je odšla na rajže po poteh triglavske pravljice. Sledile so tonske vaje v dvorani OŠ

16. decembra v Mojstrani in potem nastop, na katerem so nas prijetno presenetili domačini, ki so v velikem številu obiskali prireditve.

Poleg domačega zbora so prepevali moški komorni zbor Mengeški zvon, ki ga vodi zborovodja Anže Hribar, mešani pevski zbor Šentviški zvon pod vodstvom zborovodij Špele in Matevža Kinka, mešani pevski zbor Zvon Muta z zborovodkinjo Metko Zupančič, mešani pevski zbor Šenčurski zvon in zborovodja Milan Bajželj, Pevsko društvo Savinjski zvon, ki ga vodi zborovodkinja Metka Jagodica Pogačar, in Pevsko društvo Zvon, Šmartno pri Litiji, pod vodstvom zborovodkinje Marije Celestina.

Vsak zbor je zapel dve pesmi, na koncu sta

lepo zazveneli skupni pesmi Na planine in Ko nam za praznik zapoje zvon. Na družabnem srečanju smo izvedeli, da se ob letu osorej srečamo v Šempetru v Savinjski dolini.

Za naš zbor to ni bil zadnji koncert. Prvo nedeljo v juniju smo prepevali na pomladnem koncertu na gradu Bogenšperk, tretjo nedeljo v juniju gremo na pevski tabor v Šentvid pri Stični, sezono bomo tako kot vsako leto zaključili z izletom in v avgustu odšli na pevski vikend v prelep konec naše dežele.

Na začetku nove pevske sezone, v septembru, pa bomo s projektom V deželi krasni smo doma nastopili v Šentrupertu na Dolenjskem in v Gabrovki.

Novice iz Planinskega društva Litija

Avtor članka: Aleš Pregel

9. 4. 2017 je potekala tradicionalna čistilna akcija poti iz Jevnice na Janče. Udeležilo se jo je 14 članov društva. 30 pohodnikov sekcije Sokol se je 22. 4. 2017 iz Senožec povzpelo

na Vremščico. Sestopili so do letališča v Divači, kjer se je pol skupine odpeljalo do Matavuna (Škocjanske jame), preostali pa so odšli do Gradišča (sv. Helena, freske iz 15. stoletja) ter naprej do Škocjana. 22. 4. 2017 so se Kojoti (sekcija Sava) podali v neznano. Izlet sta organizirala Lado in Janez, ki sta jih peljala po Ostrovrharjevi poti, ki pohodnika s pomočjo informativnih tabel popelje skozi zgodovino kraja Podgrad pri Ljubljani. Štartali so v Besnici, se povzpeli na Kašeljski hrib, nadaljevali do ruševin gradu Osterberg in se spustili do kamnoloma mlinskih kamnov, od koder so zopet krenili v hrib do turistične kmetije Pri

Lazarju, ki je bila njihov končni cilj. Tam so obeležili 25. obletnico delovanja planinske sekcije Sava, se okrepčali ter se zadovoljni vrnili proti domu.

Načrtovani izleti in akcije v juniju 2017:

- 17. 6. 2017 – Dan slovenskih planinskih doživetij (sekcija Sokol, družinska sekcija)
- 24. 6. 2017 – Lučki Dedec, Ojstrica (sekcija Sokol)
- 24. 6. 2017 – Porezen (sekcija Sava)

Program je okviren, več informacij o izletih pa dobite na društvu in na spletu:

<http://www.pdrustvo-litija.si/>.

Florjanova nedelja v Šmartnem

Avtor članka: Uroš Pušnik

Po lepi slovenski navadi se ob godu sv. Florjana zberejo gasilci in se mu zahvalijo z gasilsko sv. mašo za varstvo pri njihovem plemenitem delu. Tako je bilo tudi letos v Šmartnem, ko so se v nedeljo, 7. maja, zbrali gasilci, člani prostovoljnih gasilskih društev šmarske gasilske zveze.

Zbrane gasilke in gasilce je pred šmarskim kulturnim domom, preden so vstopili v cerkev, pozdravil župan g. Rajko Meserko, ki se jim je zahvalil za udeležbo, za ves njihov trud in požrtvovalnost ter jim zaželel veliko uspeha v krajevnih društvih. V cerkvi je gasilce pričakal župnik g. Janez Kvaternik, ki je vodil slovesno sv. mašo za vse žive in pokojne gasilke in gasilce. V mašnem nagovoru je izpostavil trud gasilcev z besedami: »Gasilci opravljate plemenito delo in vršite pomoč do soljudi, pogostokrat tudi za ceno svojega življenja. Zaradi okoliščin dela gasilci včasih potrebujejo celo strokovno pomoč psihologov in zdravnikov. Ljudje smo vam hvaležni!« Večnega

ognja naj bomo obvarovani, posvarjeni smo bili že s prikazovanjem Marije v Fatimi, ko so žarki svetlobe, ki je obsevala zemljo, goreli, duše nevernih in hudobci pa rjovel in se neuspešno dvigali iz plamenov. Da, prav je, da se tudi s prošnjo pred duhovno pogubo duš, naravnimi nesrečami in katastrofami obrnemo na naše zavetnike in priprošnjike ter se jim zahvalimo. Zahvala, čeprav je to najmanj, kar lahko storimo, gre tudi gasilcem, ki so morali morda posredovati v nesreči v naši bližini.

Prošnje k sv. Florjanu sta dvigala ubrano petje in zbrana molitev. Gasilkam in gasilcem pa voščimo: čim manj intervencij, v slednjih pa varno in srečno!

Šmarska butara velikanka

Avtor članka: Benjamin Bizant

Tudi letošnje leto smo se v soboto pred cvetno nedeljo zbrali na Pungрту in zvezali butaro velikanko.

Čez teden smo nabirali material: bršljan, resje, brinje, leskove palice in druge vrste lesa, ki se jih tradicionalno dodaja v butaro. Po navadi se doda sedem vrst lesa. Butara velikanka je bila visoka 550 cm in je imela 26 kg. Na vrhu smo dodali še trak v barvah slovenske zastave. V nedeljo dopoldan smo jo peš nesli pred farno cerkev na blagoslov. S tem smo pozdravili Jezusa, kot so to nekoč storili Judje z oljčnimi vejicami, ko je med njih prihajal Jezus na osličku.

Valvasorjev dan na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Lidija Ribič

S praznovanjem 376. obletnice rojstva J. V. Valvasorja smo obeležili rojstni dan enega izmed najslavnejših in najzaslužnejših mož dežele Kranjske. Janez Vajkard Valvasor je 28. maja 1641 v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani prejel sveti krst, natančen datum njegovega rojstva pa ni znan.

V spomin na njegov rojstni dan smo se v nedeljo, 21. maja 2017, odpravili na pohod po Valvasorjevi poti, ki vodi po obronkih nekdanjih posesti gradu Bo-

genšperk. Krožna pot z gradu Bogenšperk pelje mimo gradu Črni Potok in ostalin gradov Sela, Slatna in Lihtenberk. Po poti in zgodovini krajev ob Bogenšperku sta nas

vodila dr. Jernej Kotar in g. Jože Sinigoj, ki je pohodno pot zasnoval. Pohodniki so bili veseli in hvaležni za pogostitve, ki so jih pripravili na kmetiji Regali, zaposleni v Domu Tisje ter Javnem zavodu Bogenšperk.

Popoldne se je praznovanje preselilo na grad Bogenšperk. Pod vodstvom ge. Stanke Sirk in ge. Ide Dolšek so domači igralci Martin Fele, Manca Sirk in Bernarda Smrekar krstno uprizorili dve pesmi v slovenskem jeziku, ki sta bili odkriti v urbarju graščine Slatna. Ena Lepa Peishem ad eniga Peianiga Mosha jnu Shene ter Jest Vboga Revna srutha sta navdušili zbrane. Pohodnike in obiskovalce sta pozdravila baronica Ana Maksimila Valvasor in grajski hlapec Jurij ter jih popeljala na doživljajski ogled gradu.

Otroci so ustvarjali na delavnicah, na grajski tržnici pa so se predstavili okoliški rokodelci. Za še pestrejšje dogajanje je poskrbelo Družinsko gledališče Kolenc z nastopom trubadurja in plesnim dogajanjem, otroško gledališko predstavo Pepelka in grajskim viteškim turnirjem za otroke.

Grad Bogenšperk, dom slavnega polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja, je gostil veliko število obiskovalcev, ki so bili navdušeni nad dogajanjem in lepoto gradu.

Nezavidljiv **SDS** položaj slovenskega kmetijstva

Avtor članka: Janez Tomažič

V organizaciji Slovenske demokratske stranke je na izletniški kmetiji Pr' Blaj potekal pogovorni večer z naslovom Nezavidljiv položaj slovenskega kmetijstva.

Po uvodni predstavitvi stanja v slovenskem kmetijstvu se je razvila živahna razprava. Ugotovitve pogovornega večera lahko strnemo v sledečih točkah:

- Vsi ukrepi kmetijske politike morajo biti naravnani v podporo in ohranjanje družinskih kmetij in s tem ohranjanje poseljenosti podeželja.

- Nujno je zmanjšati birokratske ovire.
- V slovenske šole, vrtce, domove za ostarele, bolnišnice in druge javne institucije sodi zdrava in v Sloveniji pridelana hrana.
- Nujno je zgraditi verigo poslovnega sodelovanja med primarnim kmetijstvom, predelavo in trgovino, ki bo omogočila pravično porazdelitev zaslužka med vse udeležence v verigi.
- Državni uradniki morajo biti v službi

človeka, občana in ne obratno. Uradnike na ministrstvu je potrebno povezati z realnim življenjem podeželja, kmetijstva, gozdarstva in živilsko predelovalne industrije. Redna delovna srečanja oblikovalcev kmetijske politike z ljudmi s podeželja, kmeti in živilsko industrijo so za dobre in koristne predpise na področju kmetijske politike nujna.

Po končanem uradnem delu se je pogovor zavlekel v pozne večerne ure.

Sekanje pirhov na Primskovem

Avtorica članka: Helena Selan

Etnološko društvo Jurija Humarja je na velikonočni ponedeljek pod primskovsko lipo organiziralo že 3. tekmovanje v sekanju pirhov. Dogodek so obogatili motoristi in pohodniki.

Po maši je domači župnik msgr. Jože Hauptman najprej blagoslovil motorje in motoriste. V tem času so organizatorji zbirali prijave za tekmovanje. Pomerilo se je 58 tekmovalcev v štirih kategorijah. Vsak tekmovalec je imel v prvem krogu na voljo pet metov. Če je kovanec zadel pirh in ga ranil, je tekmovalec dobil eno točko, če je kovanec pristal v pirhu pa tri točke. Letos so pravila dopolnili tako, da se je tekmovalec lahko odločil še za dodatno prijavo in poskušal izboljšati rezultat. Po šest najboljših iz vsake kategorije se je uvrstilo v drugi krog oz. finale. Za prvo, drugo in tretje mesto v vsaki kategoriji so tekmovalci dobili medalje in lepe nagrade. Na prvih stopničkih so bili: Martin Šubelj, Žan Vidgaj, Dejan

Zakrajšek in Slavko Kužnik.

Prireditev sekanja pirhov ohranja običaj, oživlja spomine na stare čase, spomine na otroška leta, tekmovanje medgeneracijsko povezuje mlade in starejše. S soncem obisijani vrh Primskove gore so vsi udeleženci zapuščali s prijetnimi vtisi, dobre volje in si tako polepšali velikonočne praznike.

Prireditev je bila ponovno medijsko podprta s strani RTV Slovenija in Sveta na Kanalu A. Prispevki so bili objavljeni pri večernih poročilih.

Člani Etnološkega društva Jurija Humarja Primskovo se iskreno zahvaljujejo vsem donatorjem, ki so prispevali nagrade ali kakorkoli pomagali, da je prireditev lepo uspela.

Odprtje Valvasorjeve grafične delavnice

Avtorica članka: Lidija Ribič

Na gradu Bogenšperk smo 12. maja počastili pomemben dogodek, ki se je zgodil pred 339 leti. Tedaj, 12. aprila 1678, je plemič, učenjak in polihistor Janez Vajkard Valvasor odprl bakroreznico in tiskarno za bakroreze, takrat prvo te vrste na slovenskih tleh. Okrog sebe je zbral domače, nemške in nizozemske risarje ter bakrorezce, ki so pod njegovim vodstvom izdelovali grafike za njegova dela. V delavnici je nastalo kar nekaj del, ki so neprecenljivega pomena, med njimi tudi Slava vojvodine Kranjske.

Prenovljena Valvasorjeva grafična delavnica je bil projekt, ki je nastajal v sodelovanju s Tehniškim muzejem Slovenije in je dopolnjen z novimi vsebinami, med katere sodijo tudi interaktivne multimedijske vsebine s prikazom ustvarjanja bakroreza. V ustvarjanje grafičnega dela so vključeni tudi obiskovalci, ki se lahko sami preizkusijo v vlogi risarja in bakrorezca, si odtisnejo podobo gradu in za spomin še slepi tisk Bogenšperka.

Direktorica Javnega zavoda Bogenšperk, Joži Vovk, je poudarila pomen Valvasorja, njegove zbirke in grafične delavnice za naš in evropski prostor. Prenovljeno in dopolnjeno grafično delavnico je predstavila kustosinja Tehniškega muzeja Slovenije in avtorica razstave, ga. Martina Orehovec, slavnostno

odprla pa sekretarka na Ministrstvu za kulturo, ga. Damjana Pečnik.

Večer je s čutno odigranimi skladbami popestrila harfistka Lana Pelikan.

Kresna noč na Primskovem

Avtorica članka: Helena Selan

Kresna noč ima svojo moč. Takrat sonce doseže svoj vrh. Čarobnost kresne noči bomo lahko začutili in se o njej prepričali na Dolnjem Vrh, 23. junija 2017, ob 20. uri, ko bomo v okviru Etnološkega društva Jurija Humarja Primskovo zakurili kres in obudili običaj Kresne noči ob prazniku sv. Janeza Krstnika.

Lepo vabljeni na Dolnji Vrh.

Naša rokometna prihodnost

Avtor članka: RD Herz Šmartno

V Šmartnem ima rokomet zelo bogato zgodovino. Vsa ta zgodovina pa je v veliki meri povezana z uspehi domačih igralcev. Nekateri od teh igralcev so se razvili tudi v odlične trenerje, ki uspešno prenašajo naprej svoje znanje. Najbolj znan šmarski trener je zagotovo Borut Maček, ki je največ svojih uspehov požel na Bližnjem vzhodu.

V RD Herz Šmartno trenira skupno okoli 130 mladih, med njimi je tudi nekaj deklet, ki jih od petega razreda OŠ dalje usmerjamo v ŽRD Litija. Ti mladi člani društva skupaj tvorijo šest selekcij, ki so razdeljene po starostnih skupinah. Vse se začne pri osnovni selekciji, v kateri se otroci učijo osnov rokometu in športa. Nadaljuje se pri mini rokometu, pri katerem se že pričinja tekmovalnost na raznih turnirjih. Potem pa so na vrsti tekmovalne selekcije; mlajši dečki, starejši dečki, kadeti in mladinci, ko pa nekateri že igrajo tudi za člansko ekipo.

Zelo pomembno je, da imamo v Šmartnem dobre trenerje, ki prenašajo svoje znanje na mlajše igralce. Že pri najmlajših imamo v našem društvu postavljena merila, da morajo to delo opravljati dobri trenerji. Celoten pogon mini rokometu (kamor spada tudi osnovna selekcija) letos pokriva pet trenerjev in pomočnikov. Glavni trenerji so Tanja Oder, Filip Gradišek in Aleš Šmejč, ki jim pomagata pomočnika Andraž Justin in Jani Peterlin. V mini rokometu naši mladi rokometarji nizažo veliko uspehov ter tudi lepo napredujejo. V prihodnjih letih bomo imeli

veliko zanimivih rokometarjev, ki bodo kmalu igrali za naše selekcije, ki tekmujejo po celotni Sloveniji. Pri mlajših in starejših dečkih za delo z rokometarji skrbi Franci Zidar, ki ima za pomoč dva pomočnika, Andraža Justina in Jako Avsca. Franci se po tej sezoni od našega društva žal poslavlja, je pa v dveh sezonah pri nas pustil velik pečat. Njegovo delo ni temeljilo na lovljenju rezultata, ampak na tem, da so vsi rokometarji napredovali in igrali. Nekateri igralci so to zaupanje izkoristili ter tudi napredovali v rokometnem znanju. Pri kadetih se je na mestu trenerja prvo sezono preizkusil Midhad Muratović, ki je v enem letu naredil veliko. Njegov pomočnik je še en igralec članske ekipe, Grega Močnik. Kadetska ekipa je v drugem delu pokazala napredek, res da se ni uvrstila v polfinale, ampak je začela kazati ekipno igro, kar se je poznalo tudi na rezultatih. V naslednji sezoni smo prepričani, da bodo ti igralci naredili še dodaten korak naprej. Mladinska ekipa

je bila v tej sezoni s treningi večino časa dodana članom, saj jih je večina igrala za člansko ekipo. To ekipo vodi Aleš Šmejč, ki jim je skozi sezono nasvete delil tudi na članskih treningih. Ekipa, ki ima nekaj odličnih posameznikov, se ni borila za vstop v prvo ligo, kar je bila posledica nekaterih poškodb v jesenskem delu. Je pa nekaj igralcev igralo poglobljeno vlogo v članski ekipi, ki se je uvrstila v 1. ligo NLB.

Načrti za prihodnje sezone so podobni. Novim bodočim rokometarjem hočemo ponuditi odlične pogoje za trening in njihov napredek. Želimo, da nam starši zaupajo, da se bomo maksimalno potrudili, da bodo njihovi otroci postali pravi športniki. Radi bi, da bi bili naši sokrajani ponosni na naše delo, ki ga opravljamo. Vsekakor so za to pomembni tudi dobri trenerji, ki jih imamo v našem društvu. Dokaz, da rokometarji RD Herz Šmartno napredujejo, je članska ekipa, ki se je z zelo mlado ekipo uvrstila v 1. ligo NLB.

Nasvidenje, se vidimo v prvi ligi

Avtor članka: RD Herz Šmartno

Članski ekipi RD Herz Šmartno je uspelo. Kot smo že pisali, si je ekipa z naslovom prvaka 1. B državne rokometne lige drugo sezono zagotovila nastopanje med najboljšimi. Vendar trenerja in igralci ne počivajo. Potekajo že priprave na novo sezono, zato bo članska ekipa trenirala do konca meseca junija. Počitek bo kratek, saj se avgusta treningi že nadaljujejo. Vse nas čaka še veliko dela, da se pripravimo na nov velik izziv, ki se mu reče prva liga.

Za nas je bila najbolj posebna tekma 25. kroga, ki se je odvijala 6. maja 2017. V Šmartnem je bilo vse pripra-

vljeno za slavlje po tekmi, saj je bilo prvo mesto že oddano za RD Herz Šmartno. Gostje iz Škofljice so skozi celotno sezono igrali dobro, vendar jim je za sam vrh zmanjkalo nekaj točk. Domača ekipa je začela zelo dobro, takoj povedla s 3 : 0 ter imela pobudo, tako da je moral gostujoči trener Aleš Repina že v 10. minuti vzeti minuto odmora. Vendar to ni pomagalo. Domača ekipa je bila sproščena in razigrana, kmalu je bilo na semaforju že 12 : 6. Gostje so le uspeli znižati na 13 : 10, ampak do polčasa so domači rokometaši spet povišali na + 5. V drugem polčasu nadaljevanje dobre igre domačih, ki so na krilih navijačev igrali vedno bolje. Razlika se je povečevala in pri rezultatu 31 : 21 znašala že 10 zadetkov. Domači trener Filip Gradišek je skozi celotno tekmo rotiral igralce ter vzdrževal visok ritem. Priložnost za dokazovanje so dobili vsi rokometaši. Dobrih 500 gledalcev je na nogah pričakalo konec tekme, skozi celotno tekmo pa so bučno navijali za domačo ekipo Herz Šmartno. Domača ekipa je zasluženo visoko zmagala s 34 : 26. Po tekmi je sledilo nepopisno veselje vseh v dvorani, Šmarčani so si nadelili zmagovalne majice in zasluženo prejeli medalje in pokal za 1. mesto v 1. B državni rokometni ligi!!

Na zadnji tekmi teden kasneje, ki ni več odločala o ničemer, sta se ekipi razšli brez zmagovalca. Ekipa RK Cerklje bo drugo sezono žal igrala v 2. DRL. Pri ekipi RD Herz Šmartno tokrat nekaj igralcev ni igralo, kljub vsemu pa se je pričakovala nova zmaga. Ampak domači igralci so se hoteli čimbolje posloviti od domačih navijačev ter povedli

kar s 14 : 7. Ekipa Šmartna se je počasi le zbrala ter do polčasa znižala na 16 : 15. V drugem delu smo videli izenačeno tekmo, drugo vodstvo RD Herz Šmartno na tekmi smo videli šele pri 23 : 24. Sledila je razburljiva končnica. 10 sekund pred koncem je domača ekipa povedla 31 : 30, ekipa Šmartnega je po minuti odmora odigrala brez vratarja ter si priborila sedemmetrovko, ki jo je zanesljivo realiziral najboljši strelec tekme ter tudi 1. B lige, Tilen Strmljan.

V petek, 19. maja, je bila na sporedu še revialna tekma 1. B lige, s katero se je tudi uradno prvenstvo končalo. Revialno tekmo je kar nekaj let organizirala prvaka lige. Tekme se zaradi obveznosti niso udeležili igralci RK Črnomelj in RD Moškanjci - Gorišnice, tako da se je tik pred tekmo odločilo, da se bo zaradi enakomernosti števila igralcev ekipa RK Cerklje pridružila ekipi črnih. Na tekmi smo videli veliko lepih potez in dobre volje igralcev in gledalcev. Poglavitno pa je bilo druženje pred, med in po tekmi, kar je tudi namen takšne tekme. V imenu domačega društva se vsem klubom/društvom ter igralcem zahvaljujemo za udeležbo.

Kljub temu, da je člansko prvenstvo končano, pa je v društvu še veliko dela. V mesecu juniju bo na sporedu še kar nekaj dogodkov, o katerih bomo pisali v naslednjih Krajevni novicah. Vse bralke in bralce Krajevni novic vabimo, da nas od septembra dalje pridete bodrit v našo domačo Dvorno Pungrt in seveda tudi na gostujoče tekme v 1. ligi NLB!

KONČNA LESTVICA 1. B DRL:

Mesto	Ekipa	Št.tekem	Zmage	Neodl.	Porazi	Razl.zad.	Točke
1.	RD HERZ ŠMARTNO	26	20	4	2	841 : 696	44
2.	RD SLOVAN	26	18	3	5	855 : 714	39
3.	RK KRŠKO	26	15	7	4	878 : 783	37
4.	SD RK KRIM - OLIMPIJA	26	17	3	6	775 : 681	37
5.	RK SVIŠ IVANČNA GORICA	26	18	0	8	800 : 711	36
6.	SD ŠKOFIJA PEKARNA PEČJAK	26	15	4	7	754 : 693	34
7.	RK BREŽICE	26	15	2	9	805 : 768	32
8.	RD RUDAR	26	11	2	13	768 : 772	24
9.	RK RADECE PAPIR NOVA	26	10	2	14	703 : 758	22
10.	RK ČRNOMELJ	26	10	1	15	699 : 778	21
11.	SD MOKERC - IG	26	5	2	19	664 : 754	12
12.	RD MOŠKANJCI - GORIŠNICA	26	5	1	20	747 : 831	11
13.	RK CERKLJE	26	4	1	21	707 : 848	9
14.	RK SEVNICA	26	3	0	23	641 : 850	6

Zgodbe šmarskih hiš

Avtor članka: Rudi Vidic

Pod tem naslovom sem z zanimanjem prebral prispevek v majski številki Krajevni novic.

Nekaj malega o tej zgodovini vem, a sem zvedel še kar nekaj zanimivih podrobnosti. Čeprav se je društveno življenje v tem Domu odvijalo le tri desetletja in še takrat v težkih razmerah (prva svetovna vojna, kraljeva diktatura), je prav neverjetno, koliko množičnih aktivnosti je ta Dom v tistem času omogočal Šmarčanom in okoličanom.

Vendar totalitarni režimi ne prenašajo dobro organiziranih in delujočih skupnosti; tako kraljeva diktatura, ki je prepovedala delovanje Društva, še huje okupatorska oblast, ki je Dom zaplenila in požgala knjižnico z arhivom, in nič bolje nova »ljudska« oblast, ki krivic ni popravila, ampak jih je nadaljevala in povzročila nove. Tudi v demokraciji bi se našlo nekaj njihovih posnemovalcev.

Ob razmišljanju o tistih časih je prav, da se spomnimo pomembnega moža, dekana Antona Gornika, ki je bil v Šmartnem od leta 1930 do 1967, z izjemo petih let, ko so ga okupatorji izselili, potem pa mu še nova oblast eno leto po vojni ni dovolila vrnitve v Šmartno. Lahko bi rekli, da je bil dekan Gornik »znamenje, ki se mu je nasprotovalo«. Režimi so ga preganjali na vse možne načine, a on je vedno ostal pokončen in neomajen, ljudje pa so stali trdno ob njem.

Poleg dušnega pastirstva je bil dejaven kulturni delavec. Da bi po prepovedi Katoliškega prosvetnega društva preprečil nameravano zaplenbo, je uredil tako, da je Dom odkupila cerkev. Ampak tudi to ni pomagalo. Njegov velikokrat izrečeni stavek se je glasil: »Hudič hodi po zemlji kot rjoveč lev in gleda, koga bi požrl«.

Letos mineva 100 let od njegove nove maše in 50 let od zlate maše, ki jo je obhajal v Šmartnem, nakar se je upokojil in odšel iz Šmartna, leta 1971 pa se je že bolehen vrnil nazaj in tu bival do smrti, 15. 3. 1974. Ob zlati maši je bil odlikovan z nazivom častni kanonik. S svojim delovanjem je pustil v Šmartnem močne sledi. Starejši ljudje se ga še vedno radi spominjajo ter pogrešajo njegovo premočrnost in odločnost.

Koledar prireditev na gradu Bogenšperk

18. 6. 2017, ob 16.00	Festival Družina poje
23. 6. 2017, ob 19.00	Pesmi mojih krajev, koncert Mance Izmajlove, vstopnice po ceni 16 € lahko rezervirate v JZ Bogenšperk
2. 7. 2017	Srečanje družine Valvasor
2.–7. 7. 2017	4. Valvasorjevi mednarodni grafični dnevi
5. 7. 2017, ob 19.00	Dan odprtih vrat, grafične delavnice in srečanje z umetniki
13.–15. 7. 2017, ob 16.00	Izobraževalna grafična delavnica

Festival Družina poje na Bogenšperku

Ponovno bomo lahko doživeli enkratni dogodek in ustvarili lepe spomine na festivalu Družina poje, ki se zdaj že tretje leto zapored odvija na gradu Bogenšperk – letos 18. 6. 2017, ob 16. uri. Vstop (pre)prost.

MANCA IZMAJLOVA: PESMI MOJIH KRAJEV

PETEK, 23. junij, ob 19 h
ATRIJ GRADU BOGENŠPERK

Koncert najlepših slovenskih narodnih, ponarodelih in Avsenikovih pesmi v novih priredbah. Večer pesmi, ki so jih prepevali naši starši – naj jih jutri z enakim žarom prepevajo naši otroci! Projekt Mance in Benjamina Izmajlova, v poklon prazniku samostojne Slovenije.

Nastopajo:
Manca Izmajlova – glas,
Benjamin Izmajlov – violina,
Slovenski trio: Tomaž Cilenšek – harmonika,
Jani Kavalar – kitara, Srečko Langus – kontrabas.

CENA VSTOPNICE: 16 €
Vstopnice lahko rezervirate v Javnem zavodu Bogenšperk na tel. št. 01 898 78 67 in na info@bogensperk.si.

Na gradu Bogenšperk bodo vstopnice v prodaji uro pred koncertom.
Lepo vabljeni!

VABILO

OO SLS Šmartno pri Litiji vas tudi letos vabi na praznovanje dneva državnosti s kresovanjem, ki bo na Jančah v petek, 23. junija.

Za razvedrilo bo poskrbljeno že od 18. ure naprej.

Maši za domovino, s pričetkom ob 19. uri, bo sledila proslava s kulturnim programom.

PRISRČNO VABLJENI!

VSEM OBČANKAM IN OBČANOM
ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE
26. OBLETNICE DNEVA DRŽAVNOSTI.

OO SLS Šmartno pri Litiji

SLS
Slovenska ljudska stranka

Uredništvo Krajevnih novic
čestita vsem bralkam in bralcem časopisa
ob dnevu državnosti in vam želi prijetne in
razigrane poletne počitnice.

Naslednja številka bo izšla septembra 2017,
rok za oddajo oglasov in prispevkov
pa je 28. 8. 2017.

V SPOMIN

17. julija bo minilo 10 let, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

MIHAEL ZIDAR

iz Podroj 23, Šmartno pri Litiji, 12. 9. 1944–17. 7. 2007.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in prižigate sveče na njegovem grobu

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustil dragi mož, bratranec in (stric)

ANTON ŽITNIK,

27. 9. 1932–9. 5. 2017, Vintarjec 9.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darove za svete maše in sveče.

Zahvala patronažnim sestram v ZD Litija, posebno sestri Tini za srčno pomoč pri negi v zadnjih dneh. Posebna zahvala dr. Benedičiču za večkratni obisk na domu, srčno pomoč pri zdravljenju in lajšanju bolečin. Zahvala pevcem, klenkačem, govorniku g. Zavrlu, gasilcem, pogrebci in ostalim, ki ste nam stali ob strani. Posebna zahvala gre tudi gospodu župniku Janezu Kvaterniku in gospodu Jožetu Hauptmanu za duhovno oskrbo v boleznih in lep cerkveni obred.

Vsem se iskreno zahvaljujemo, Bog naj vam povrne.

Zaljujoča žena Mimi in vsi njegovi

*Ko ti mož umre,
se ti svet skoraj podre,
pol srca izgubiš,
v temi se laviš ...*

Zgodbe šmarskih hiš

Avtor članka: Knjižnica Litija

Na Pungрту

Naselje Pungrt je stisnjeno ob gričku. Hiše se tiščijo tesno skupaj, med njimi še danes najdemo male vrtičke in ozke dovoze ... Baročna kapelica Ecce Homo pripoveduje svojo nabožno zgodbo, šepetajo pa tudi druge hiše. Te sodijo med najstarejše v Šmartnem, njihovi prebivalci so jih obnavljali, poznajo in ohranjajo tudi zgodbe svojih prednikov in ljudi, ki so jim pustili poseben pečat.

Polarjeva hiša

Domače hišno ime Pri Polarju izhaja od besede polar – poljski čuvaj, ki je sprva stanoval v tej hiši, grajeni v obliki črke L. Pozneje je bil lastnik hiše zdravnik Paerza. Imenovali so ga »Cukerle«, ker je otrokom rad delil bonbone. France Hauptman je bil čevljar in je nekega dne rešil Paerzo, ki je v Cerkovniku z majhnim vozičkom in konjem zašel v močvirje. Ko se je Paerza odselil iz Šmartna, je iz hvaležnosti hišo, imenovano tudi »Cukerlov grad«, prodal svojemu rešitelju, Francu Hauptmanu.

France Hauptman je bil spoštovan in cenjen Šmarčan. Zabeležen je kot soustanovitelj požarne brambе Šmartna leta 1885 in soustanovitelj Pevskega društva Zvon leta 1890.

Slika: Prenovljena hiša dveh generacij Hauptmanovih leta 2016

Grilčkova hiša

Hiša stoji nasproti kapelice na Pungрту že iz Valvasorjevih časov. Domače hišno ime je Pri Grilčku, saj so se predniki Mrzelovih preselili v hišo iz Grilovca. Hiša se ni prav dosti spremenjala, čeprav so si jo generacije družin, ki so v njej bivale, prilagajale za bivanje in jo obnavljale. Hišo so ognjeni zublji v »velikem šmarskem požaru«, ki je bil 9. junija 1887, zelo ogrozili, saj je bil najbolj prizadet prav Pungrt.

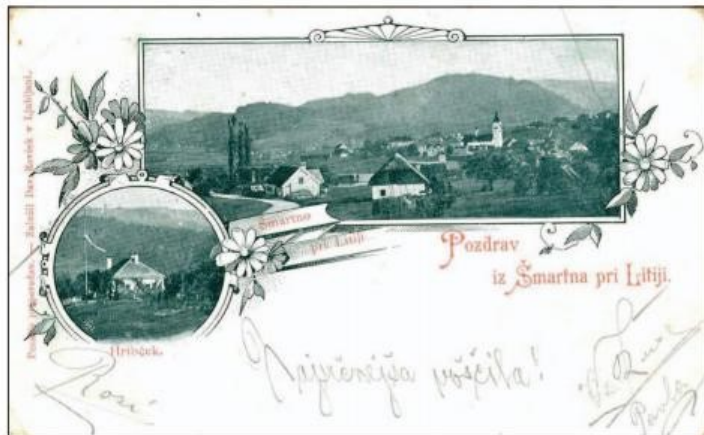
»Slabo vzdrževana stanovanjska hiša še iz Valvasorjevih časov je premogla dva enako velika bivalna prostora, dve črni kuhinji, zadnje stene pa se je držal hlev. Dokler niso napeljali Izgorškove elektrike, smo svetili s petrolejko, po vodo pa smo hodili na plac.« (Slavka Mrzel v Niti življenja)

Johan Gril in njegova žena Marija nista imela svojih otrok in sta k sebi vzela rejenko Marijo Božič iz Vrat. Z njo se je poročil Franc Šušteršič, doma iz Riharjevca, in se tako priženil h Grilčkovim. Imela sta pet otrok, med njimi tudi Jožeta Šušteršiča, ki se je rodil leta 1887. Ob začetku prve svetovne vojne je bil mobiliziran in poslan v Rusijo. Po vojni se je srečno vrnil domov, se poročil, zgradil hišo poleg Grilčkovih, a je ostal brez potomcev. Zadnji Grilčkovi stanovalki, gospe Ani in Slavka, sta hiši skrbno ohranjali dostojanstvo, ki je ni zapustilo v stoletjih, odkar vztraja na Pungрту.

Kaplanija – beneficij

Pred stoletji je, na takrat samotnem hribu nad cerkvijo, zrasla hiša šotoraste oblike, ki je kot varuh male šmarske vasice bdela nad hišami. Tu je življenje teklo razpeto med molitvijo in delom na zemlji. Do leta 1964 so v njej prebivali kaplani – beneficiati, nazadnje g. Ciril Oražem.

Slika: V okroglem okvirju razglednice je prikazana najstarejša hiša v Šmartnem, kaplanija ali beneficij.

Slika: Komajda vidna letnica 1586 nad zadnjimi vrati.

Po ustnem izročilu je bila v njej Valvasorjeva grafična in slikarska delavnica Mollerey.

»Na levi strani obširne veže je imel gospod dve nizki sobi s starinskim lesenim stropom, ki se je ohranil do današnjega dne. V prvih teh dveh sob ... so kedaj stali tiskarski stroji, s katerim je Vajkard Valvasor tiskal svojo znamenito knjigo *Ehre des Herzogthums Krain*. ... Obe te dve sobi sta bili, kakor še dandanašnji, šmentano mrzli zaradi velike mrzle kleti, ki je zmeščena pod njima. Na desni strani veže je stala lesena shramba, kamor so spravljali žito in drugo brklarijo. Celo poslopje je bilo baje krito s slamo.«

(ŠAL/Ž, Kronika beneficiata 1897–1940)

»V kaplanijo-beneficij sem prišel leta 1961 in tu ostal tri leta, do leta 1964, ko sem bil premeščen na Primskovo. Bil sem zadnji kaplan – beneficiat, ki je tu prebival. Na desni strani veže sem imel pisarno in sobo, na levi je bilo stanovanje gospe Minke Mah. Prostori beneficije so bili mrzli in vlažni, ogreval sem jih z žaganjem, natlačenim v sod, iz njega je vodila cev naravnost v dimnik.

Beneficij je imel gospodarsko poslopje in nekaj njiv za pridelavo krompirja, zelenjave in druge domače hrane, in travnikov. Ob prihodu v Šmartno sem si zato kupil tudi kravo in te travnike sam kosil. Sedaj so tu zrastle številne hiše in Valvazorjeva ulica.

(g. Ciril Oražem, zadnji kaplan – beneficiat v Šmartnem)

Slika: Na levi strani križa stoji g. Ciril Oražem.

Kaplanija v naselju živahne Valvazorjeve ulice danes nekako izgubljeno vztraja in kljubuje zobu časa, ki je neusmiljen do njene stoletne zgodbe ...

Uporabljeno gradivo je last Knjižnice Litije in številnih posameznikov, ki se jim najlepše zahvaljujemo za posluš in podporo pri izvedbi projekta.

Vabljeni v knjižnico v Šmartnem k ogledu panojev v času odprtosti (poletni delovni čas)!

Dela na cerkvenih zgradbah in duhovno življenje v župniji Šmartno med obema svetovnima vojnama

Avtor članka: Tadej Čopar

Prva leta po prvi svetovni vojni so bila v znamenju odpravljanja posledic vojne, ki se je navzven najbolj očitno kazalo v nadomeščanju zvonov, ki so bili odvzeti med prvo svetovno vojno. V ta namen je bilo med letoma 1922 in 1924 pripeljanih petnajst novih zvonov, še dva pa v letu 1929.

Nove zvonove je dobila tako župnijska cerkev v Šmartnem (dva v letu 1923) kot tudi večina podružničnih cerkva (Liberga enega v letu 1922 in enega v letu 1929, Brezje tri v letu 1923, Vintarjec enega v letu 1923, Jablanica enega v letu 1923 in enega v letu 1929, Breg tri v letu 1924, Litija dva v letu 1924 in Gradišče dva v letu 1924). V prvih letih po prvi svetovni vojni je bila v cerkev, župnišče in društveno dvorano napeljana elektrika. Skozi celotno obdobje med obema vojnama so potekala popravila na župnijski cerkvi (npr. v letih 1925 in 1926) in na podružničnih cerkvah (glede na podatke, ki so na voljo, posebej intenzivno med letoma 1919 in 1925, ko so bile obnovljene cerkve v Jablanici, na Gradišču, v Vintarjencu, na Bregu in na Libergu). Leti 1932 in 1933 sta bili v znamenju gradnje novega župnijskega gospodarskega poslopja, ki je pred tem pogorel v požaru 29. 6. 1932, leta 1939 pa je potekalo popravilo orgel. Ob priliki sv. misijona v letu 1940 so bili v cerkvi nameščeni zvočniki, kar je bila poleg elektrike še ena pomembna tehnološka pridobitev v tem obdobju.

V vizitacijskem poročilu za leto 1932 je zabeleženo, da so ob nedeljah in praznikih bogoslužja ob pol šestih in ob desetih, ob delavnikih pa ob šestih (maja ob pol šestih). Možno je, da je poročilo pri jutranji nedeljski maši in delavniški maši v maju štelu zraven tudi dogajanje pred mašo in se je prava maša začela šele ob šestih. Vizitacijsko poročilo za leto 1938 navaja za nedelje in praznike poleg

bogoslužja ob pol šestih in ob desetih še bogoslužje ob osmih in ob dveh popoldne, za delavnike pa je navedena maša ob šestih (maja in prve petke ob pol šestih). Bogoslužje ob dveh popoldne Kronika za hrib ne imenuje maša, ampak popoldanski krščanski nauk. Osmi maša je bila uvedena v vmesnem obdobju med letoma 1932 in 1938. Med duhovniki je bilo jasno dogovorjeno, kdo je odgovoren za katero mašo. V začetku leta 1936 je veljalo, da ima šesto mašo dekan, deseto benedikt, osmo mašo in popoldanski krščanski nauk pa kaplan. Kot pomembnejše dogodke v župniji lahko izpostavimo birme (28. 5. 1922, 29. 5. 1927, 5. 5. 1932 in 29. 5. 1938; pri zadnjih treh se izrecno navaja škofova vizitacija v šoli; leta 1922, ko je pod šmarsko župnijo spadala tudi Litija, je bilo 570 birmancev, leta 1938 pa 364) in misijone (31. 10.–9. 11. 1919, 7. 11.–14. 11. 1920, 30. 11.–8. 12. 1930, 1.–8. 12. 1940). Posebej pomembni sta bili 25-letnica posvetitve nove cerkve leta 1926 (praznovanje je potekalo med 8. in 12. 9. 1926, ko so potekala predavanja, govori, maša za žive dobrotnike, maša za umrle dobrotnike, maša za žive in mrtve dušne pastirje v župniji in koncert) in 800-letnica šmarske župnije leta 1935 (v sklopu praznovanja so bile že duhovne vaje decembra 1934 v Šmartnem in koncert na svečnico leta 1935, pravo praznovanje pa je potekalo med 10. 11. in 17. 11. 1935, ko je prišel v Šmartno tudi knezoškof Jeglič). V Šmartnem je delovala Marijina družba, ki jo je sestavljalo več podskupin, npr. dekleška Marijina družba, Marijina družba za žene, fantovska Marijina družba in Marijin vrtec za otroke. Marijina družba za žene je bila ustanovljena leta 1931, dekleška in fantovska Marijina družba ter Marijin vrtec pa se omenjajo v župnijski kroniki že prej. V okviru Marijine družbe so potekali npr. shodi, romanja, duhovne vaje in marijanske akademije.

